YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu neljäs jaosto)

15 päivänä kesäkuuta 2005 *

Asiassa T-171/02,

Regione autonoma della Sardegna, edustajinaan asianajajat G. Aiello ja G. Albenzio, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukevat

Confederazione italiana agricoltori della Sardegna,

Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna ja

Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

kotipaikka Cagliari (Italia), edustajinaan asianajajat F. Ciulli ja G. Dore,

väliintulijoina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään V. Di Bucci, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa on kyse tukijärjestelmästä, jonka Sardinian alue (Italia) aikoo toteuttaa vaikeuksissa olevien kasvihuoneviljelyä harjoittavien yritysten rakenneuudistusta varten, 13 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2002/229/EY (EYVL 2002, L 77, s. 29) kumoamista koskevasta vaatimuksesta,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEENTUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Legal sekä tuomarit V. Tiili, A. W. H. Meij, M. Vilaras ja N. J. Forwood,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.7.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

1 Italian viranomaiset ilmoittivat 12.1.1998 päivätyllä kirjeellä komissiolle tukijärjestelmää koskevasta suunnitelmasta, josta oli määrätty Giunta regionale della Sardegnan (Sardinian aluehallitus) 2.12.1997 tekemällä päätöksellä nro 48/7, joka koskee "kasvihuoneviljelyä harjoittavien yritysten rakenneuudistusta varten tarkoitetun alueellisen suunnitelman" (jäljempänä suunnitelma) hyväksymistä. Komissio sai tämän ilmoituksen 15.1.1998.

2 Tämä suunnitelma koski ensiksikin rakenneuudistusta varten tarkoitettua tukijärjestelmää.

3 Tähän järjestelmään saattoivat liittyä vaikeuksissa olevat pienet sardinialaiset maatalousyritykset. Kriteerit, joiden perusteella voitiin katsoa, että kyseessä on

suunnitelmassa tarkoitettu vaikeus, muodostuivat ensiksikin siitä, että kyseessä oleva pieni maatalousyritys oli "viimeisen kolmen satovuoden aikana osoittanut liiketappiota keskimäärin vähintään 25 prosenttia nettopääomatuotosta" ja että toisaalta sen "velkaantumisaste oli 31.12.1996 erääntyneiden velkojen johdosta yli 30 prosenttia käyttöpääomasta". Italian viranomaisten mukaan noin 500 sardinialaista pientä maatalousyritystä täytti nämä kriteerit.

4 Tullakseen hyväksytyksi tukijärjestelmään tukikelpoisten yritysten oli noudatettava useita ehtoja, joihin kuuluivat "sellaisen rakenneuudistussuunnitelman esittäminen, jossa ilmoitetaan mahdollisuudet maksaa kaikki tuotannontekijät normaalien toimintaedellytysten puitteissa ja mahdollisuus tehdä voittoa", sekä "yrityksen joidenkin toimintojen, rakenteiden ja omaisuuserien myynti, jos se on tarpeen yrityksen taloudellisen ja rahoituksellisen tasapainon saavuttamiseksi".

5 Ala, josta oli kyse, oli kasvihuoneviljely. Asianomaiset tuotteet muodostuivat kasvihuoneessa viljellyistä eri vihannes-, hedelmä-, sieni-, kasvi- ja kukkalajikkeista.

6 Suunnitellut tuet olivat ensiksikin tukikelpoisten yritysten velkaa koskevia rakenneuudistustoimenpiteitä. Nämä toimenpiteet oli tarkoitus toteuttaa joko niiden pankkien toimesta, jotka olivat asianomaisen yrityksen velkojia (luopuminen 31.12.1996 erääntyneiden velkojen koroista ja viivästyskoroista; luopuminen niiden velkojen viivästyskoroista, jotka erääntyivät 1.1.1997 ja uutta lyhennyssuunnitelmaa koskevan sopimuksen tekemisen välisenä aikana), tai alueellisten viranomaisten toimesta (31.12.1996 erääntyneistä veloista muodostuneen velkapääoman ottaminen osittain vastattavaksi; korkohyvitykset niiden velkojen osalta, jotka erääntyivät tai syntyivät 31.12.1996 jälkeen). Alueellisten viranomaisten vastattavaksi ottamien toimenpiteiden kustannusten osuus oli 75 prosenttia 31.12.1996 erääntyneiden velkojen kokonaismäärästä ilman velkojapankeille maksettavia viivästyskorkoja. Toimenpiteiden enimmäiskestoksi vahvistettiin 15 vuotta.

7 Toiseksi, suunnitelmiin kuuluivat ilman takaisinmaksuvelvollisuutta annettavat avustukset, jotka liittyivät tuotantokoneistoja koskeviin eri investointeihin (suoja-, tuuletus-, ilmastointi-, eristys-, vedenpoisto- ja kastelujärjestelmien asentaminen sekä vanhentuneiden laitteistojen saattaminen normien mukaisiksi tai korvaaminen uusilla). Näiden investointitoimenpiteiden kerrottiin olevan "välttämättömiä" rakenneuudistukselle. Alueellisten viranomaisten vastattavaksi ottamien toimenpiteiden kustannusten osuus oli 75 prosenttia kaikista tukeen oikeuttavista kuluista. Toimenpiteiden keston kerrottiin olevan "se, mikä on tarpeen niiden toteuttamiseksi".

8 Kolmanneksi suunniteltiin teknistä apua, ammatillista koulutusta ja neuvonantoa koskevia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen kuului Ente regionale di sviluppo e assistenza tecnica in agricolturalle (Maatalouden kehittämisen ja teknisen avun aluevirasto). Näiden toimenpiteiden esitettiin muodostavan "viraston tarjoaman palvelun", jonka suorittamisesta "ei aiheudu lisäkuluja". Toimenpiteiden kesto kuvattiin "rajoittamattomaksi".

9 Rakenneuudistusta koskevan tukijärjestelmän rahoittamiseen tarkoitettujen julkisten varojen kokonaismäärä oli 60 miljardia Italian liiraa (ITL) eli noin 30 miljoonaa euroa. Tuen enimmäismäärä, joka oli mahdollista maksaa kullekin tuensaajaksi hyväksytylle yritykselle, oli puolestaan 600 miljoonaa ITL eli noin 300 000 euroa.

10 Toiseksi, suunnitelmassa otettiin huomioon Italian tasavallan julkistama aie säätää väliaikaisissa ja vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa oleville pienille maatalousyrityksille annettavasta pelastustuesta, "joka voidaan antaa takauksina tai hyvin pienikorkoisina lainoina tai joka määritetään joka tapauksessa siten, että yrityksen toiminta jatkuu rakenneuudistusvaiheeseen saakka".

11 Komissio ilmoitti 1.2.1999 päivätyllä kirjeellä Italian tasavallalle päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa säädetty muodollinen tutkintamenettely. Italian viranomaiset saivat tämän kirjeen 4.2.1999.

12 Italian viranomaiset pyysivät 14.9.2001 päivätyssä kirjeessään, että komissio tekee päätöksen kahden kuukauden kuluessa [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 7 artiklan 7 kohdan nojalla. Komissio sai tämän kirjeen 17.9.2001.

13 Komissio teki 13.11.2001 tukijärjestelmää, jonka Sardinian alue (Italia) aikoo toteuttaa vaikeuksissa olevien kasvihuoneviljelyä harjoittavien yritysten rakenneuudistusta varten, koskevan päätöksen 2002/229/EY (EYVL L 77, s. 29; jäljempänä päätös), joka julkaistiin 20.3.2002.

14 Kyseisen päätöksen 1 artiklassa todetaan, että suunnitelma ei sovellu yhteismarkkinoille ja että sitä ei voida panna täytäntöön.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten sekä väliintulijoiden vaatimukset

15 Regione autonoma della Sardegna nosti tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 6.6.2002 toimittamallaan kannekirjelmällä.

16 Asia siirrettiin ensiksi laajennetulle ensimmäiselle jaostolle, minkä jälkeen asia siirrettiin laajennetulle neljännelle jaostolle, koska esittelevä tuomari siirtyi neljänteen jaostoon, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin 1.10.2003 lukien.

17 Confederazione italiana agricoltori della Sardegna, Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna ja Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna pyysivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 8.8.2002 jättämällään hakemuksella lupaa saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia. Tämä väliintulohakemus annettiin tiedoksi asianosaisille. Ne eivät esittäneet huomautuksia tätä varten asetetussa määräajassa.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 9.12.2002 antamallaan määräyksellä. Väliintulijat jättivät väliintulokirjelmän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.2.2003.

19 Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 1.7.2004 pidetyssä istunnossa. Komissio luopui tuolloin vaatimuksestaan, jonka mukaan kanne olisi jätettävä tutkimatta liian myöhään nostettuna. Tämä merkittiin pöytäkirjaan.

20 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

21 Väliintulijat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa päätöksen

— toissijaisesti kumoaa päätöksen "siltä osin kuin siinä ei määrätä, että tuet ovat kunkin yrityksen osalta lainmukaisia 100 000 euroon saakka"

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja väliintulijat vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan komissiolle väliintulon johdosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

A *Vaatimukset, jotka koskevat päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan*

23 Niiden vaatimustensa tueksi, jotka koskevat päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan, kantaja esittää väliintulijoiden tukemana seuraavat kahdeksan kanneperustetta:

— vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtion tukea koskevista yhteisön suuntaviivoista 19 päivänä syyskuuta 1997 annetun komission tiedonannon 97/C 283/02 (EYVL C 283, s. 2; jäljempänä suuntaviivat) 4.1 kohdan ensimmäistä alakohtaa on rikottu

— EY 88 artiklaa on rikottu

— hallinnollinen menettely on kestänyt liian kauan

— luottamuksensuojan periaatetta on loukattu

— EY 253 artiklaa on rikottu

— asiassa on menetelty huolimattomasti

— EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa ja suuntaviivoja on rikottu

— asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 4 kohtaa on rikottu.

24 Tämän lisäksi väliintulijat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin "toissijaisesti jättää lainvastaiset säännökset tarvittaessa soveltamatta EY 241 artiklan mukaisesti", ja ne esittävät seuraavat neljä oikeudellista perustetta:

— oikeutta tulla kuulluksi on loukattu

— EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on rikottu

— EY 158 artiklaa ja Amsterdamin sopimuksen päätösasiakirjaan liitettyä saaristoalueita koskevaa julistusta N:o 30 on rikottu

— maatilojen nykyaikaistamisesta 17 päivänä huhtikuuta 1972 annettua neuvoston direktiiviä 72/159/ETY (EYVL L 96, s. 1) sekä vuoristoalueiden ja eräiden epäsuotuisien alueiden maataloudesta 28 päivänä huhtikuuta 1975 annettua neuvoston direktiiviä 75/268/ETY (EYVL L 128, s. 1) on rikottu.

25 Näitä kahta kanneperusteiden ja oikeudellisten perusteiden ryhmää on tarkasteltava peräkkäin.

1. *Kantajan ja väliintulijoiden yhteiset kanneperusteet*

a) Suuntaviivojen 4.1 kohdan ensimmäisen alakohdan rikkomiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

26 Kantaja, jota väliintulijat tukevat, katsoo, että komissio ei ole noudattanut tavanomaista kahden kuukauden määräaikaa, johon se itse on sitoutunut suuntaviivojen 4.1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla, päättäessään pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuja tukijärjestelmiä koskevien suunnitelmien valvontamenettelyn.

27 Komissio kiistää tämän kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

28 Suuntaviivojen 4.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan muun muassa, että komissio "on valmis sallimaan" suunnitelmat, jotka koskevat pk-yritysten tai pienten maatalousyritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuja tukijärjestelmiä, ja että "se tekee tämän tavanomaisten kahden kuukauden kuluessa täydellisen tiedonannon vastaanottamisesta, jollei järjestelmä vaadi nopeutettua hyväksymismenettelyä, jolloin komissio tekee sen 20 työpäivän kuluessa".

29 Tätä ilmaisua on tulkittava ottamalla huomioon menettelymääräykset, jotka perustamissopimuksessa on vahvistettu valtiontuen valvonnan osalta. Ohjeelliset säännöt, jotka komissio voi ottaa avukseen täsmentäessään käytäntöä, jota se aikoo noudattaa tällä alalla, eivät nimittäin voi poiketa perustamissopimuksen määräyksistä (asia 310/85, Deufil v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 901, 22 kohta ja asia C-382/99, Alankomaat v. komissio, tuomio 13.6.2002, Kok. 2002, s. I-5163, 24 kohta).

30 Niiden uusien tukien valvomiseksi, joiden käyttöönottamista jäsenvaltiot suunnittelevat, EY 88 artiklassa erotetaan toisistaan alustavan tutkinnan vaihe ja muodollinen tutkintamenettely.

31 EY 88 artiklan 3 kohdassa säädetyn alustavan tutkinnan vaiheen tarkoituksena on ainoastaan antaa komissiolle riittävä pohdinta- ja tutkinta-aika, jotta se voisi muodostaa alustavan käsityksen sille ilmoitetuista suunnitelmista voidakseen päätellä, että suunnitelmissa ei ole kyse valtiontuesta tai että ne soveltuvat yhteismarkkinoille tai että tältä osin vallitsevat epäilyt edellyttävät perusteellisempaa tutkintaa (asia 120/73, Lorenz, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471, Kok. Ep. II, s. 177, 3 kohta ja asia C-204/97, Portugali v. komissio, tuomio 3.5.2001, Kok. 2001, s. I-3175, 34 kohta). Kun otetaan huomioon asianomaisen jäsenvaltion intressi saada nopea ratkaisu, tämä vaihe on periaatteessa kiireellinen, ja sen kesto rajoittuu tämän vuoksi pakottavasti kahteen kuukauteen siitä lukien, kun komissio on saanut täydellisen tiedonannon (em. asia Lorenz, tuomion 4 kohta ja asia C-334/99, Saksa v. komissio, tuomio 28.1.2003, Kok. 2003, s. I-1139, 49 ja 50 kohta).

32 EY 88 artiklan 2 kohdassa säädetty muodollinen tutkintamenettely on puolestaan välttämätön, jos komissio ei ole alustavan tutkinnan vaiheen päättyessä vakuuttunut siitä, että suunnitelmassa ei ole kysymys tuesta tai että suunnitelma soveltuu yhteismarkkinoille, vaikka siinä olisikin kyse tuesta. Muodollisen tutkintamenettelyn tarkoituksena on siis yhtäältä mahdollistaa se, että komissio saa kattavat tiedot asiaan liittyvistä seikoista hankkimalla — kuten sen velvollisuuksiin kuuluu — kaikki tarpeelliset selvitykset ennen lopullisen päätöksen tekemistä, ja toisaalta suojella

sellaisten kolmansien tahojen oikeuksia, joita asia mahdollisesti koskee, antamalla niille mahdollisuus tulla kuulluksi (asia 84/82, Saksa v. komissio, tuomio 20.3.1984, Kok. 1984, s. 1451, Kok. Ep. VII, s. 545, 13 kohta; asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok. 1984, s. 3809, Kok. Ep. VII, s. 667, 17 kohta ja edellä 31 kohdassa mainittu asia Portugali v. komissio, tuomion 33 kohta).

33 Tästä seuraa, että komissio voi sallia pk-yritysten rakenneuudistusta varten tarkoitettua tukijärjestelmää koskevan suunnitelman suuntaviivojen 4.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitussa määräajassa vain silloin, kun näiden "tavanomaisten kahden kuukauden" jälkeen, eli sen määräajan jälkeen, joka sille on asetettu alustavaa tutkintaa varten, komissio katsoo, että suunnitelmassa tarkoitetuissa toimenpiteissä ei ole kyse valtiontuesta tai että niissä on kyse valtiontuesta, joiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ei ole minkäänlaista epäilystä. Jos komissio sitä vastoin ei pysty päätymään tällaiseen lopputulokseen, sen on aloitettava muodollinen tutkintamenettely.

34 Tämä tulkinta on lisäksi vahvistettu ilmaisulla, jota on käytetty [pk]-yritysten tukijärjestelmien nopeutetusta lupamenettelystä ja muutoksista olemassa oleviin ohjelmiin 2 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa komission tiedonannossa 92/C 213/03 (EYVL C 213, s. 10), johon suuntaviivoissa viitataan, säädetystä 20 työpäivän määräajasta. Kyseisen tiedonannon toisen ja kolmannen kohdan sanamuodosta ilmenee nimittäin, että myös sellaisissa tapauksissa, joissa tukijärjestelmää koskeva suunnitelma on kaikkien niiden ehtojen mukainen, jotka ovat edellytyksenä 20 työpäivän määräajan soveltamiselle, komissio ainoastaan "periaatteessa" sitoutuu olemaan esittämättä väitteitä tämän määräajan jälkeen, eli komissio säilyttää siten täysin valtansa "lausua" asiasta, eli toisin sanoen tehdä tarvittaessa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös ja tämän menettelyn päätyttyä lopullinen päätös, joka on myönteinen, ehdollinen tai kielteinen.

35 Koska suuntaviivojen 4.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa siten rajoitutaan viittaamaan EY 88 artiklassa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, määrätyssä alustavan tutkinnan vaiheessa sovellettavaan määräaikaan, kyseinen itsenäisenä kanneperusteena esitetty kanneperuste on hylättävä, ja on tutkittava kanneperuste, joka perustuu kyseisen määräyksen rikkomiseen.

b) EY 88 artiklan rikkomiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

36 Kantajan mukaan komissio on esittänyt lisätietojen saamista koskevat pyyntönsä eri aikoina sen sijaan että se olisi kerännyt ne yhteen, ja se on sen vuoksi sivuuttanut sen tarkoituksen, joka EY 88 artiklan 3 kohdassa säädetyllä alustavan tutkinnan vaiheella on, eli kyseinen vaihe on kiireellinen, etenkin silloin, kun suunnitelma käsiteltävänä olevan tapauksen tavoin koskee vaikeuksissa olevia yrityksiä.

37 Väliintulijoiden mukaan komissio on päättänyt aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyn muodollisen tutkintamenettelyn komissiolle tätä varten varatun kahden kuukauden määräajan päätyttyä, eli menettely on aloitettu sellaista tukijärjestelmää vastaan, joka on tämän johdosta tullut voimaan.

38 Komissio kiistää nämä väitteet.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Kantajan väitteitä, jotka koskevat alustavan tutkinnan vaiheen etenemistä, ja väliintulijoiden väitteitä, jotka koskevat edellytyksiä, joilla päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta voidaan tehdä, on arvioitava ottamalla huomioon periaatteet, jotka on tuotu esiin ennen asetuksen N:o 659/1999 voimaantuloa. Asetus tuli nimittäin voimaan 16.4.1999, kun taas muodollinen tutkintamenettely oli tuolloin jo vireillä.

40 Ensiksikin, ja kuten jo edellisen kanneperusteen tutkinnan yhteydessä on huomautettu, alustavan tutkinnan vaihe rajoittuu pakottavasti kahteen kuukauteen siitä lukien, kun komissio on saanut täydellisen ilmoituksen. Jotta ilmoitusta voitaisiin pitää täydellisenä, riittää, että se sisältää joko alkuperäisessä muodossaan tai asianomaisen jäsenvaltion komission kysymyksiin antamien vastausten perusteella tarvittavat tiedot, joiden avulla komissio voi muodostaa alustavan näkemyksen sille ilmoitetun suunnitelman soveltuvuudesta yhteismarkkinoille (asia C-99/98, Itävalta v. komissio, tuomio 15.2.2001, Kok. 2001, s. I-1101, 56 kohta).

41 Tästä seuraa, että vaikka komissio ei voi estää kahden kuukauden määräajan alkamista vaatimalla tietoja, jotka eivät ole tarpeen alustavan näkemyksen muodostamiseksi (edellä 40 kohdassa mainittu asia Itävalta v. komissio, tuomion 61–65 kohta), sillä on sitä vastoin EY 88 artiklan 3 kohdan tarkoituksen mukaisesti oikeus aloittaa asianomaisen jäsenvaltion kanssa keskustelu, jolla pyritään siihen, että kyseinen jäsenvaltio täydentää ilmoitustaan, jos se ei sisällä tarpeellisia tietoja (yhdistetyt asiat 91/83 ja 127/83, Heineken Brouwerijen, tuomio 9.10.1984, Kok. 1984, s. 3435, 17 ja 18 kohta; asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-307, Kok. Ep. X, s. 319, 27 ja 28 kohta; yhdistetyt asiat C-15/98 ja C-105/99, Italia ja Sardegna Lines v. komissio, tuomio 19.10.2000, Kok. 2000, s. I-8855, 44 kohta ja asia T-73/98, Prayon-Rupel v. komissio, tuomio 15.3.2001, Kok. 2001, s. II-867, 99 kohta).

42 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio katsoi saatuaan 15.1.1998 Italian viranomaisilta alkuperäisen ilmoituksen, että sillä ei ollut kaikkia tarvittavia tietoja alustavan näkemyksen muodostamiseksi. Komissio pyysi 9.3.1998 päivätyllä faksilla Italian tasavaltaa toimittamaan sille neljän viikon kuluessa ensimmäisen erän lisätietoja. Komission yksiköiden edustajat myös tapasivat kantajan edustajat 4.6.1998. Komissio pyysi 19.6.1998 päivätyllä faksilla, että Italian viranomaiset vahvistavat kyseisessä kokouksessa toimitetut tiedot kirjallisesti ja toimittavat 9.3.1998 pyydetyt tiedot komissiolle neljän viikon kuluessa. Kantaja vastasi näihin pyyntöihin 27.8.1998 päivätyllä kirjeellä, jonka Italian viranomaiset lähettivät komissiolle 10.9.1998 ja jonka komissio sai 15.9.1998. Komissio katsoi, että sillä ei

vieläkään ollut kaikkia tarpeellisia tietoja. Se pyysi 19.10.1998 päivätyllä faksilla Italian tasavaltaa toimittamaan sille toisen erän lisätietoja neljän viikon kuluessa. Kantaja vastasi tähän pyyntöön 12.11.1998 päivätyllä kirjeellä, jonka Italian viranomaiset lähettivät komissiolle 16.11.1998 ja jonka komissio sai 19.11.1998.

43 Sen päivämäärän, jolloin komissio sai alkuperäisen ilmoituksen, ja toisaalta sen päivämäärän, jolloin kyseisestä ilmoituksesta tuli täydellinen, välinen aika oli siten yli kymmenen kuukautta.

44 Tältä osin käydyn kirjeenvaihdon tarkastelu johtaa kuitenkin toteamaan ensiksikin, että alkuperäinen viisi sivua käsittävä ilmoitus sisälsi vain puutteellisen ja epätarkan kuvauksen Italian tasavallan suunnittelemasta rakenneuudistusta varten tarkoitetusta tukijärjestelmästä ja erityisesti kyseisen suunnitelman edellytysten täyttämistä koskevista kriteereistä, koska toimenpiteiden oli sisällyttävä rakenneuudistussuunnitelmaan, joka kunkin järjestelmään hyväksytyn yrityksen oli esitettävä, ja koska näille yrityksille voitiin myöntää yksittäisiä tukia. Lisäksi ilmoituksessa kaavailtiin yleisin sanakääntein pelastustukien myöntämistä. Italian viranomaiset luopuivat myöhemmin niiden myöntämisestä, mutta ne ilmoittivat tästä komissiolle vasta 10.9.1998 lähetetyllä kirjeellä.

45 Seuraavaksi on todettava, että komissio on 19.6.1998 ja 19.10.1998 päivätyillä kirjeillään toki esittänyt eräitä uusia tai täydentäviä kysymyksiä, mutta se on myös toistanut jo 9.3.1998 esitetyt kysymykset, joihin oli vastattu vasta 10.9.1998 lähetetyllä kirjeellä. Komissio muun muassa uudisti tässä yhteydessä pyyntönsä siitä, että sille toimitetaan taloudelliset tiedot, jotka olivat puuttuneet ilmoituksesta ja joiden tarpeellisuudesta se oli huomauttanut 4.6.1998 pidetyssä kokouksessa. Kantaja on itse myöntänyt, että "komissio ja Italian viranomaiset ryhtyivät tiiviiseen kirjeenvaihtoon" alustavan tutkinnan vaiheessa "selvittääkseen suunnitelman ulottuvuuden ja vaikutukset".

46 Lopuksi on todettava, että suunnitelma oli selvästi merkittävä, koska sillä pyrittiin ratkaisemaan noin 500 yrityksen vaikeudet, mikä tarkoitti noin neljännestä Sardiniassa kasvihuoneviljelyn alalla toimivista pienistä maatalousyrityksistä, ja tietyllä tavalla monitahoinen, koska sillä pyrittiin perustamaan tukijärjestelmä, joka muodostuu erilaisista taloudellisista toimenpiteistä, joista alueellisten viranomaisten tai kyseessä olevien yritysten velkojina olevien rahalaitosten oli tapauksesta riippuen tarkoitus vastata, sekä kyseisten yritysten hyväksi toteutettavista erilaisista investointitoimenpiteistä.

47 Komissio on peräkkäisillä pyynnöillään näin ollen perustellusti pyrkinyt saamaan Italian viranomaisilta tarvittavat tiedot alustavan näkemyksen muodostamiseksi. Kun jäsenvaltio on esittänyt puutteellisen ja epätarkan ilmoituksen ja sen jälkeen viivytellyt komission perustellusti pyytämien täydennysten ja selvitysten toimittamisessa, ei voida hyväksyä, että kyseisen jäsenvaltion alueelliset julkisyhteisöt voisivat esittää väitteitä tästä aiheutuvan viivytyksen perusteella.

48 Toiseksi, uuden tuen muuttuminen olemassa olevaksi tueksi edellyttää kahden välttämättömän ja riittävän edellytyksen täyttymistä, joista ensimmäinen on se, että komissio ei aloita muodollista tutkintamenettelyä kahden kuukauden kuluessa täydellisen ilmoituksen saamisesta, ja toinen on se, että asianomainen jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle etukäteen suunnitelmansa toteuttamisesta (edellä 31 kohdassa mainittu asia Lorenz, tuomion 4 ja 6 kohta ja edellä 40 kohdassa mainittu asia Itävalta v. komissio, tuomion 84 kohta).

49 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa on riittävää todeta, että Italian tasavalta ei ole toimittanut komissiolle suunnitelman toteuttamista koskevaa ennakkoilmoitusta, joten yksi niistä kahdesta edellytyksestä puuttuu, jotka ovat välttämättömiä suunnitelman muuttumiseksi olemassa olevaksi tukijärjestelmäksi, ja kyseessä on siten edelleen uusi tuki ja komissio voi tämän johdosta perustellusti päättää aloittaa asiaa koskevan muodollisen tutkintamenettelyn (ks. vastaavasti asia T-187/99, Agrana Zucker und Stärke v. komissio, tuomio 7.6.2001, Kok. 2001, s. II-1587, 39 kohta).

50 Kanneperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

c) Hallinnollisen menettelyn liialliseen kestoon perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

51 Kantaja, jota väliintulijat tukevat, katsoo, että hallinnollinen menettely on kestänyt liian kauan, ja se vetoaa siihen, että asiassa ei ole toimittu kohtuullisessa ajassa ja että oikeusvarmuutta koskevaa perustavanlaatuista vaatimusta ei ole noudatettu.

52 Komissio kiistää tämän kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

53 Se, että hallinnollinen menettely toimitetaan kohtuullisessa ajassa, on yhteisön oikeuden yleinen periaate (asia T-190/00, Regione Siciliana v. komissio, tuomio 27.11.2003, Kok. 2003, s. II-5015, 136 kohta). Lisäksi oikeusvarmuutta koskeva perustavanlaatuinen vaatimus, joka estää sen, että komissio voisi viivyttää loputtomasti toimivaltansa käyttöä, johtaa tuomioistuimen tutkimaan, paljastaako hallinnollisen menettelyn kulku tämän toimielimen toiminnan viivästyneen kohtuuttomasti (yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 24.9.2002, Kok. 2002, s. I-7869, 140 ja 141 kohta ja asia T-109/01, Fleuren Compost v. komissio, tuomio 14.1.2004, Kok. 2004, s. II-127, 145–147 kohta).

54 Edellä 42 kohdassa kuvatusta alustavan tutkinnan vaiheen kulusta ilmenee käsiteltävänä olevan asian osalta, että yli 12 kuukautta kului siitä, kun komissio sai alkuperäisen ilmoituksen 15.1.1998, siihen saakka, kun Italian tasavalta sai 4.2.1999 kirjeen, jossa ilmoitettiin päätöksestä aloittaa muodollinen tutkintamenettely.

55 Tämä ajan kuluminen muodostuu kuitenkin yli kahdeksan kuukauden osalta ajasta, joka kului siitä, kun Italian tasavallalle lähettiin 9.3.1998 ensimmäinen lisätietoja koskeva pyyntö, siihen saakka, kun komissio sai viimeiset pyytämänsä tiedot 19.11.1998. Kantaja on myöntänyt kirjelmissään, että tällä aikavälillä käyty kirjeenvaihto auttoi selvittämään suunnitelman sisällön ja ulottuvuuden. Se myös myönsi istunnossa, että tämän kirjeenvaihdon ajallinen pitkittyminen selittyi merkittäviltä osin sillä, että sen vastaukset komission esittämiin kysymyksiin viivästyivät ja olivat puutteellisia. Nämä seikat ja edellä 44–46 kohdassa esitetyt olosuhteet huomioon ottaen ei voida hyväksyä, että alustavan tutkinnan vaihe olisi kestänyt kohtuuttoman kauan tai että komissio olisi viivytellyt liikaa.

56 Muodollista tutkintamenettelyä on puolestaan 16.4.1999 tapahtuneesta asetuksen N:o 659/1999 voimaantulosta lähtien säännellyt kyseisen asetuksen 7 artiklan 6 kohdassa säädetty viitteellinen 18 kuukauden määräaika, jota voidaan pidentää komission ja asianomaisen jäsenvaltion yhteisestä sopimuksesta. Tätä asetusta — lukuun ottamatta sen niitä säännöksiä, joiden osalta on säädetty erityiset voimaantulosäännökset — sovelletaan kaikkiin hallinnollisiin menettelyihin, jotka olivat komissiossa vireillä asetuksen tullessa voimaan (asia T-369/00, Département du Loiret v. komissio, tuomio 10.4.2003, Kok. 2003, s. II-1789, 50 ja 51 kohta). Kyseinen säännös soveltuu näin ollen käsiteltävänä olevaan tapaukseen.

57 Koska asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdassa säädetty 18 kuukauden määräaika on vain viitteellinen, on tutkittava, osoittaako muodollisen tutkintame-

nettelyn kulku, että komissio ei toiminut kohtuullisessa ajassa tai että se viivytteli liikaa. Kyseinen menettely eteni aikajärjestyksessä seuraavasti:

— 4.2.1999: Italian tasavalta sai komission 1.2.1999 päivätyn kirjeen, jossa sille ilmoitettiin komission päätöksestä aloittaa muodollinen tutkintamenettely ja sitä kehotettiin esittämään huomautukset yhden kuukauden kuluessa

— 15.6.1999: komissio sai Italian tasavallan huomautukset

— 3.7.1999: huomautusten esittämistä koskevasta kehotuksesta annettu komission tiedonanto 1999/C 187/02 julkaistiin (EYVL C 187, s. 2)

— 7.12.1999: komissio lähetti ja Italian tasavalta vastaanotti pyynnön, joka koski lisätietoja, jotka oli toimitettava neljän viikon kuluessa

— 4.7.2000: komissio sai "menettelyn päättämisajankohdan lykkäämistä" koskevan pyynnön, jonka Italian tasavalta lähetti kantajan pyynnöstä

— 11.7.2000: komissio myönsi kahden kuukauden lykkäyksen 7.12.1999 pyydettyjen tietojen toimittamiselle

— 9.2.2001: komissio sai 7.12.1999 pyydetyt tiedot

— 17.9.2001: komissio sai Italian tasavallan kantajan pyynnöstä lähettämän pyynnön, joka koski lopullisen päätöksen tekemistä kahden kuukauden kuluessa asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 7 kohdan mukaisesti

— 15.11.2001: päätös annettiin tiedoksi Italian tasavallalle.

58 Tästä aikajärjestyksestä ilmenee, että 17 kuukautta, eli vähemmän kuin asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdassa säädetty viitteellinen 18 kuukauden määräaika, kului muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen ja tämän määräajan pidentämistä koskevan pyynnön välillä ja että kyseisen menettelyn päättämiseen saakka kului yhteensä 33 ja puoli kuukautta.

59 Edellä esitetty selittyy pääasiassa sillä, että Italian tasavallalle huomautusten esittämiseksi asetettua yhden kuukauden määräaikaa ei noudatettu (määräaika ylittyi kolmella ja puolella kuukaudella), että komission pyytämien täydentävien tietojen toimittamiseksi asetettua neljän viikon määräaikaa ei noudatettu (määräaika ylittyi kuudella ja puolella kuukaudella pidennyksen pyytämiseen saakka) ja että kyseisten tietojen kokoamiseen ja toimittamiseen myönnettyä kahden kuukauden pidennystä ei noudatettu (määräaika ylittyi lähes viidellä kuukaudella). Vaikka pitää paikkansa, että näiden määräaikojen noudattaminen oli Italian tasavallan edun mukaista, joskaan se ei ollut velvollinen noudattamaan niitä, se on yhtä lailla vastuussa menettelystään johtuneesta ajan kulumisesta (ks. vastaavasti asia C-305/89, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1603, 30 kohta ja edellä 53 kohdassa mainittu asia Regione Siciliana v. komissio, tuomion 138 kohta).

60 Vaikka lisäksi kuuden kuukauden aika, joka kului sen välillä, kun komissio sai Italian tasavallan esittämät huomautukset (15.6.1999) ja kun se lähetti täydentäviä tietoja koskevan pyynnön (7.12.1999), ja yhdeksän kuukauden aika, joka kului sen välillä, kun nämä tiedot saatiin (9.2.2001) ja päätös tehtiin (13.11.2001), vaikuttavat huomattavilta, ne eivät kuitenkaan ole liian pitkiä, kun otetaan erityisesti huomioon edellä 46 ja 59 kohdassa kuvatut olosuhteet ja muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä esitetyt lukuisat epäilyt, jotka koskivat suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Komissiota ei siis voida moittia siitä, että se on pitkittänyt menettelyä liiallisesti.

61 Kanneperuste on näin ollen hylättävä.

d) Luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

62 Kantaja väittää, että sillä oli perusteltu luottamus suunnitelman soveltuvuuteen yhteismarkkinoille, koska Italian tasavalta ja komissio kävivät merkittävää kirjeenvaihtoa hallinnollisen menettelyn aikana ja koska toisaalta kyseinen menettely kesti poikkeuksellisen kauan. Väliintulijat puolestaan katsovat, että tällaisen perustellun luottamuksen sai aikaan se, että komissio oli passiivinen seitsemän kuukauden ajan siitä lähtien, kun se sai viimeiset tiedot, jotka Italian tasavallalta oli pyydetty muodollisen tutkintamenettelyn aikana.

63 Komissio kiistää tämän kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

64 Tuen sääntöjenmukaisuutta koskevaan perusteltuun luottamukseen voidaan periaatteessa — poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta — vedota ainoastaan, jos kyseinen tuki on myönnetty EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen (asia C-5/89, komissio v. Saksa, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. I-3437, Kok. Ep. X, s. 521, 14 ja 16 kohta).

65 Jotta tuki olisi myönnetty EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, tämä lykkäävä menettely on täytynyt viedä päätökseen. Tästä seuraa, että kun muodollinen tutkintamenettely on aloitettu EY 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, se on sen jälkeen päätettävä myönteisellä päätöksellä asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti. Kyseessä olevaa tukea koskevaan perusteltuun luottamukseen voidaan periaatteessa vedota vasta sitten, kun komissio on tehnyt tällaisen päätöksen ja kun määräaika kanteen nostamiselle tästä päätöksestä on päättynyt (asia T-126/99, Graphischer Maschinenbau v. komissio, tuomio 14.5.2002, Kok. 2002, s. II-2427, 42 kohta).

66 Vaikka käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantajalla, joka ei ole taloudellinen toimija, vaan tukijärjestelmää koskevan suunnitelman tehnyt alueellinen julkisyhteisö, olisi oikeus vedota luottamuksensuojaan, on todettava, että suunnitelmasta ei ole koskaan tehty myönteistä päätöstä ja että mikään asianosaisten esittämistä tosiseikkoja koskevista väitteistä ei muodosta poikkeuksellista olosuhdetta, jonka perusteella kantaja olisi voinut uskoa jo ennen päätöksen tekemistä, että komissio katsoo tai tulee katsomaan kyseisen suunnitelman yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

67 Hallinnollisen menettelyn aikana käyty kirjeenvaihto on ensiksikin jäänyt sellaisen keskustelun tasolle, jonka avulla komissio on voinut saada Italian tasavallalta tarvittavat tiedot alustavan näkemyksen muodostamiseksi (ks. edellä 41–47 ja 55 kohta) ja sittemmin ne pyytämänsä täydentävät tiedot, jotka koskevat suunnitelman vaikutuksia markkinoille (ks. edellä 59 kohta). Lisäksi tämän kirjeenvaihdon tarkastelu johtaa toteamaan, että kuten komissio sitä paitsi huomautti istunnossa kenenkään kiistämättä asiaa, se huolehti kirjeissään, jotka Italian tasavalta toimitti kantajalle, aina siitä, että se esittää vakavia epäilyjä suunnitelman eräistä kohdista ja että se ei esitä lopullista arviotaan.

68 Toiseksi, hallinnollista menettelyä ei ole pidennetty kohtuuttomasti, kuten edellisen kanneperusteen tarkastelu on osoittanut. Sen kesto ei siis liioin ole ollut poikkeuksellinen.

69 Kolmanneksi, vaikka pitää paikkansa, että komissio on saatuaan viimeiset pyytämänsä tiedot ollut passiivinen seitsemän kuukauden ajan eli siihen saakka, kun Italian tasavalta pyysi sitä ratkaisemaan asian kahden kuukauden kuluessa asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 7 kohdan nojalla, tämän passiivisuuden ei voida tulkita vastaavan kyseisen toimielimen implisiittistä hyväksyntää, koska se on aina velvollinen päättämään muodollisen tutkintamenettelyn lopullisella päätöksellä kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

70 Kanneperuste on näin ollen hylättävä.

e) EY 253 artiklan rikkomiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

71 Kantajan ja väliintulijoiden mukaan päätöstä rasittaa se, että EY 253 artiklaa on rikottu siten, että päätöksen perustelut ovat riittämättömät siltä osin kuin kyse on asianomaisen talouden alan kuvauksesta ja niiden vaikutusten tutkimisesta, joita suunnitelmalla on kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

72 Komissio kiistää kyseisen kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Toimenpiteen perustelut määräytyvät sen luonteen mukaan, ja niistä on selkeästi ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että ne, joita toimenpide koskee, ymmärtävät sen perustan ja että tuomioistuin voi tarkistaa, että toimenpide on perusteltu, ilman että perusteluissa tarvitsee kuitenkaan esittää kaikkia asiaan liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja, koska tutkittaessa, ovatko perustelut EY 253 artiklan mukaisia, otetaan huomioon sekä kyseisen toimenpiteen sanamuoto että sen oikeudellinen ja tosiasiallinen asiayhteys (asia 2/56, Geitling v. korkea viranomainen, tuomio 20.3.1957, Kok. 1957, s. 9, erit. s. 37 ja asia C-42/01, Portugali v. komissio, tuomio 22.6.2004, Kok. 2004, s. I-6079, 66 kohta).

74 Kun kyse on valtiontukien valvontaa koskevasta komission päätöksestä, tästä on seurauksena muun muassa, että vaikka niistä olosuhteista, joissa tuki on myönnetty, voi ilmetä, että tuki saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua, komission on ainakin mainittava nämä olosuhteet kyseisen päätöksen perusteluissa (yhdistetyt asiat 296/82 ja 318/82, Alankomaat ja Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komissio, tuomio 13.3.1985, Kok. 1985, s. 809, Kok. Ep. VIII, s. 107, 24 kohta ja asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3679, 71 kohta).

75 Käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen 41 perustelukappaleessa on esitetty, että suunnitelluilla tuilla suositaan hedelmien, vihannesten ja kasvien tuotantoa. Kun otetaan huomioon kahdeksas perustelukappale, jossa on lueteltu niiden sardinialaisten maatalousyritysten, joita varten suunnitelma oli tarkoitettu, kasvihuoneissa viljelemät eri hedelmä-, vihannes-, kasvi- ja kukkalajikkeet, nämä tiedot kuvaavat kyseessä olevaa talouden alaa riittävällä tavalla.

76 Päätöksen 41 perustelukappaleessa on esitetty numerotietoja osoitukseksi siitä, että Italia on Euroopan unionin suurin vihannesten tuottaja ja että Sardinia on tärkeä tuotantoalue Italiassa. Päätöksessä tuodaan siten esiin ne olosuhteet, joiden takia suunnitelma on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

77 Lisäksi päätöksen 43 perustelukappaleessa on esitetty, että vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistukseen tarkoitetuilla tuilla siirretään näiden yritysten rakenteelliseen mukauttamiseen liittyvä vastuu tehokkaammille yrityksille ja että niillä rohkaistaan tukiin turvautumista. Päätöksessä viitataan myös suuntaviivojen 1.1 ja 2.3 kohtaan, jotka myös käsittelevät tätä kysymystä. Päätöksessä tuodaan siten esiin olosuhteet, joiden takia suunnitelma voi vääristää tai uhata vääristää kilpailua.

78 Lopuksi päätöksen 51 ja 54 perustelukappale, joissa on keskitytty arvioimaan suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille ottamalla huomioon suuntaviivojen 3.2.2 kohdan ii alakohdassa säädetty edellytys välttää kilpailun perusteeton vääristyminen, täydentävät näitä perusteluja, sillä kyseisissä perustelukappaleissa tuodaan erityisesti esiin riski siitä, että suunnitelma lisää tuotantoa tuntuvasti ja vaikuttaa hintoihin kyseisellä alalla.

79 Ei siis ole niin, että päätöksen perustelujen nojalla ei olisi mahdollista ymmärtää, minkälainen kyseessä oleva ala on ja mitkä ovat tai saattavat olla suunnitelman vaikutukset kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

80 Kanneperuste on näin ollen hylättävä.

f) Komission huolimattomaan menettelyyn perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

81 Kantaja, jota väliintulijat tukevat, moittii komissiota siitä, että se on rajoittunut tutkimaan suunnitelman mahdollisia vaikutuksia abstraktilla tasolla. Konkreettinen tarkastelu olisi johtanut sen toteamaan, että kun otetaan huomioon kasvihuoneviljelyn vähäinen taloudellinen merkitys Sardiniassa, tukikelpoisten yritysten vaatimaton koko ja suunniteltujen tukien vähäinen määrä, kyseinen suunnitelma ei vaikuta kauppaan eikä liioin vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua.

82 Komissio kiistää tämän kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

83 Vaikka kanneperuste perustuu muodollisesti huolimattomuuteen, sen sisällön tarkastelu tuo esiin, että se liittyy päätöksen asiakysymykseen eikä niihin olosuhteisiin, joissa päätös on tehty. Kantaja on lisäksi istunnossa vahvistanut riitauttavansa asian siltä osin, että "suunnitelman yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointi ei ole ollut huolellinen ja perusteltu", eli kyseessä on "perustavanlaatuinen virhe", sillä jos komissio olisi "ottanut huomioon todellisen tilanteen", "se olisi huomannut, että on joka tapauksessa mahdotonta, että suunnitelma vääristää vapaata kilpailua".

84 Koska kantaja riitauttaa nimenomaisesti päätöksen 41 ja 43 perustelukappaleen, joissa on keskitytty suunnitelman luonnehtimiseen, kanneperuste on ymmärrettävä siten, että se perustuu joko oikeudelliseen virheeseen siltä osin kuin komissio on EY 87 artiklan 1 kohdassa velvoitettu määrittämään suunnitelman todelliset vaikutukset kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tai arviointivirheeseen siltä osin kuin kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevat EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisedellytykset puuttuvat käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

85 Komissio ei kuitenkaan ole velvollinen määrittämään tukea tai tukijärjestelmää koskevan suunnitelman todellista vaikutusta, vaan sen on ainoastaan tutkittava, voiko suunnitelma vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua (asia C-298/00 P, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4087, 49 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomion 44 kohta). Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio ei siis ole tehnyt oikeudellista virhettä tutkiessaan edellisessä kanneperusteessa esiin tuodulla tavalla suunnitelman vaikutuksia kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

86 Suunniteltujen tukien suhteellisen vähäinen määrä tai tukikelpoisten yritysten vaatimaton koko eivät sellaisenaan sulje pois sitä, että tukijärjestelmää koskeva suunnitelma voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua (asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, Kok. Ep. V, s. 313, 11 ja 12 kohta; asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, Kok. Ep. X, s. 387, 43 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 53 kohta). Sama koskee kyseisen talouden alan vähäistä merkitystä (asia C-280/00, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, tuomio 24.7.2003, Kok. 2003, s. I-7747, 82 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 60 kohta).

87 Muut seikat, kuten sen talouden alan, jolla tukikelpoiset yritykset toimivat, erityinen alttius kilpailulle, voivat nimittäin myös olla merkitseviä (asia 259/85, Ranska v. komissio, tuomio 11.11.1987, Kok. 1987, s. 4393, 24 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 54 kohta). Maanviljelysala, erityisesti hedelmien ja vihannesten viljely, on altis erittäin kovalle kilpailulle. Erityisesti sen rakenne, jolle ovat ominaisia useat kooltaan vaatimattomat toimijat, on sellainen, että senkaltaisen tukijärjestelmän luominen, joka on käsiteltävänä olevan tapauksen tavoin avoin suurelle osalle näistä yrityksistä, voi vaikuttaa kilpailuun, vaikka kyseisen järjestelmän perusteella myönnetyt yksittäiset tuet ovat määrältään vähäisiä (edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 57 kohta). Kantajan ja väliintulijoiden esittämillä väitteillä sellaisinaan ei siis voida osoittaa, että tältä osin olisi tehty arviointivirhe.

88 Tältä kannalta katsottuna kanneperuste on näin ollen hylättävä.

89 Koska kantaja esittää kiistävänsä arvioinnin, joka koskee suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan kannalta, kanneperuste on tulkittavissa siten, että se perustuu ilmeiseen arviointivirheeseen siltä osin kuin suunnitelmalla ei muutettu kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa

ristiriitaisella tavalla. Tämän säännöksen soveltaminen edellyttää nimittäin myös sen vaikutuksen huomioon ottamista, joka valtion toimenpiteellä on kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (asia C-169/95, Espanja v. komissio, tuomio 14.1.1997, Kok. 1997, s. I-135, 20 kohta), kuten suuntaviivojen 2.4 kohdan toisessa alakohdassa ja 3.2.2 kohdan ii alakohdassa on lisäksi huomautettu.

90 Tältä kannalta katsottuna kanneperuste sulautuu seuraavaan kanneperusteeseen, jonka kanssa sitä tutkitaan seuraavaksi.

g) EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

91 Kantaja, jota väliintulijat tukevat, katsoo, että suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevaa tarkastelua, joka on suoritettu tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen tarkoitettua tukea koskevan EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan sekä suuntaviivojen kannalta, rasittavat oikeudelliset virheet ja ilmeiset arviointivirheet.

92 Väliintulijat väittävät lisäksi, että komissio on rikkonut suuntaviivojen 3.2.3, 3.2.4 ja 3.2.5 kohtaa.

93 Komissio katsoo, että kaikki nämä väitteet on hylättävä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

94 Komissiolla on EY 87 artiklan 3 kohdan nojalla laaja harkintavalta (edellä 86 kohdassa mainittu asia Philip Morris v. komissio, tuomion 17 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 83 kohta).

95 Komissio voi tämän harkintavaltansa käyttämisessä ottaa silti käyttöönsä ohjeellisia sääntöjä käsiteltävänä olevassa tapauksessa sovellettavien suuntaviivojen kaltaisten toimenpiteiden avulla, siltä osin kuin nämä säännöt eivät poikkea perustamissopimuksen määräyksistä. Kun komissio on toteuttanut tällaisen toimenpiteen, se on sitä sitova (edellä 29 kohdassa mainittu asia Deufil v. komissio, tuomion 22 kohta; asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125, Kok. Ep. XIV, s. I-95, 36 kohta ja edellä 29 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. komissio, tuomion 24 kohta).

96 Tuomioistuimen on siis varmistettava, että komissio on noudattanut käyttöön ottamiaan sääntöjä (asia T-35/99, Keller ja Keller Meccanica v. komissio, tuomio 30.1.2002, Kok. 2002, s. II-261, 77 kohta).

97 Jos käytettäessä komissiolle annettua laajaa harkintavaltaa, jota sen asettamat ohjeelliset säännöt tarvittaessa selkeyttävät, joudutaan kuitenkin yhteisön näkökulmasta suorittamaan monitahoisia taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen arviointeja, niitä koskeva tuomioistuimen valvonta on rajoitettua. Kyseisessä valvonnassa rajoitutaan tutkimaan, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat ovat aineellisesti oikeita, että ei ole tapahtunut ilmeistä arviointivirhettä ja että harkintavaltaa ei ole käytetty väärin (edellä 86 kohdassa mainittu asia Philip Morris v. komissio, tuomion 24 kohta; asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723, 11 kohta ja asia T-110/97, Kneissl Dachstein v. komissio, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2881, 46 kohta).

98 Kantaja ja väliintulijat arvostelevat tältä osin ensiksikin suunnitelman kokonaisarviointia (päätöksen 45 perustelukappale), toiseksi arviointia suunnitelmassa hyväksytystä vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmästä suuntaviivojen 2.1 kohdan ensimmäisen alakohdan kannalta (päätöksen 46 perustelukappale), kolmanneksi sitä, että suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille ei ole arvioitu suuntaviivojen 3.2.3, 3.2.4 ja 3.2.5 kohdassa asetettujen erityissääntöjen kannalta, ja neljänneksi suunnitelman arviointia suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetettujen yleisten sääntöjen kannalta (päätöksen 48–56 perustelukappale).

— Suunnitelman kokonaisarviointi

99 Kantajan mukaan komissio ei ole voinut perustaa päätöstä siihen, että Italian tasavallan ilmoittaman rakenneuudistusta koskevan tukijärjestelmän toteuttaminen aiheuttaa suunnitelmassa kaavailtujen toimenpiteiden automaattisuuden takia vaaran siitä, että yksittäisiä tukia myönnetään pienille maatalousyrityksille, jotka eivät ole vaikeuksissa eivätkä siten tukikelpoisia.

100 Tämä väite johtaa ensiksikin sen tutkimiseen, voiko komissio käyttää tällaista perustelua sellaisen päätöksen tueksi, jossa vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistusta varten tarkoitettua tukijärjestelmää koskeva suunnitelma todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, ja toiseksi sen arvioimiseen, onko komissio käsiteltävänä olevassa tapauksessa voinut hyväksyä tällaisen perustelun päätöksen tueksi.

101 Komissio voi EY 87 artiklan 3 kohdan nojalla ja EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn päätyttyä todeta myönteisellä tai ehdollisella päätöksellä, että tukijärjestelmää koskeva suunnitelma on yhteismarkkinoille soveltuva. Asianomainen jäsenvaltio vapautetaan siten ilmoittamasta komissiolle kyseisen järjestelmän nojalla myönnettäviä yksittäisiä tukia, jollei komission tältä osin mahdollisesti asettamista

ehdoista ja velvoitteista muuta johdu. Komissiolla on asiassa laaja harkintavalta (asia C-47/91, Italia v. komissio, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4635, Kok. Ep. XVI, s. I-147, 21 kohta ja asia C-321/99 P, ARAP ym. v. komissio, tuomio 16.5.2002, Kok. 2002, s. I-4287, 72 kohta).

102 Arvioidessaan tällaisen suunnitelman luonnetta ja soveltuvuutta yhteismarkkinoille komissiolla on oikeus rajoittaa tarkastelunsa kyseisen suunnitelman yleispiirteisiin, sellaisina kuin ne ilmenevät täydellisestä ilmoituksesta, olematta velvollinen tutkimaan jokaista yksittäistä soveltamistapausta (asia 248/84, Saksa v. komissio, tuomio 14.10.1987, Kok. 1987, s. 4013, 18 kohta; asia C-75/97, Belgia v. komissio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. I-3671, 48 kohta; edellä 41 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat Italia ja Sardegna Lines v. komissio, tuomion 51 kohta; asia C-351/98, Espanja v. komissio, tuomio 26.9.2002, Kok. 2002, s. I-8031, 67 kohta ja asia C-278/00, Kreikka v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3997, 24 kohta).

103 Asianomaiselle jäsenvaltiolle annettu mahdollisuus ilmoittaa tukijärjestelmää koskevasta suunnitelmasta ja vapautua komission hyväksyttyä suunnitelman sen yleispiirteiden tutkimisen jälkeen kyseisen suunnitelman perusteella myönnettyjen yksittäisten tukien ilmoittamisesta, jollei tältä osin mahdollisesti asetetuista ehdoista ja velvoitteista muuta johdu, ei voi — kuten komissio perustellusti esittää — tehdä mahdolliseksi sellaisten yksittäisten tukien myöntämistä, jotka olisi todettu yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, jos niistä olisi ilmoitettu erikseen, sillä muutoin EY 87 artiklassa esitetty periaate tukien soveltumattomuudesta yhteismarkkinoille tehtäisiin vaikutuksettomaksi. Tämä mahdollisuus ei varsinkaan voi johtaa sellaisten yksittäisten tukien myöntämiseen, jotka — vaikka ne olisivatkin jonkin EY 87 artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa säädetyn tavoitteen mukaisia — eivät muuten ole tarpeellisia tämän tavoitteen saavuttamiseksi (edellä 86 kohdassa mainittu asia Philip Morris v. komissio, tuomion 17 kohta; edellä 49 kohdassa mainittu asia Agrana Zucker und Stärke v. komissio, tuomion 74 kohta ja edellä 65 kohdassa mainittu asia Graphischer Maschinenbau v. komissio, tuomion 34 kohta).

104 Komission on siis varmistettava, että sen tutkittaviksi saatetut tukijärjestelmiä koskevat suunnitelmat on laadittu siten, että niillä taataan, että niiden määräysten nojalla myönnettävät yksittäiset tuet on varattu yrityksille, jotka ovat niihin todellakin oikeutettuja.

105 Kun osoittautuu, että asia ei ole näin, komission on laajan harkintavaltansa puitteissa otettava asia huomioon ja arvioitava hallussaan olevien tietojen mahdollistamalla tavalla, onko asianmukaista tehdä ehdollinen tai kielteinen päätös (ks. vastaavasti edellä 102 kohdassa mainittu asia Espanja v. komissio, tuomion 87 kohta ja asia T-9/98, Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie v. komissio, tuomio 22.11.2001, Kok. 2001, s. II-3367, 116 kohta).

106 Kysymys siitä, onko komissio voinut käsiteltävänä olevassa tapauksessa katsoa, että asia ei ole näin, liittyy päätöksen 46 perustelukappaleesta ilmenevään kysymykseen siitä, onko suunnitelmassa hyväksytty vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä asianmukainen. Näitä kysymyksiä on siis käsiteltävä yhdessä.

— Suunnitelmassa hyväksytyn vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän arviointi suuntaviivojen 2.1 kohdan ensimmäisen alakohdan kannalta

107 Kantaja ja väliintulijat väittävät, että päätöksen 46 perustelukappaletta, jossa on keskitytty arvioimaan suunnitelmassa hyväksyttyä vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää, rasittaa oikeudellinen virhe tai ainakin ilmeinen arviointivirhe. Komissio on tehnyt oikeudellisen virheen poiketessaan suuntaviivoista, joiden 2.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ei edellytetä, että kyseinen määritelmä perustuu kriteereihin, joiden perusteella voidaan todeta rakenneuudistustukea hakevien yritysten tilanteen tasainen huonontuminen. Komissio on ainakin tehnyt ilmeisen arviointivirheen siinä, että se ei katsonut suunnitelmassa hyväksyttyjen kriteerien riittävän osoittamaan, että asianomaisten yritysten taloudellinen tilanne on sellainen, että se oikeuttaa myöntämään rakenneuudistustukea siitä huolimatta, että tämä tilanne mahdollisesti paranee tarkastellun ajanjakson lopussa.

108 Suuntaviivojen 2.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa täsmennetään, että komissio aikoo katsoa sellaisen yrityksen olevan vaikeuksissa, jolla on vaikeuksia selviytyä omin varoin tai keräämällä tarvitsemiaan varoja osakkeenomistajilta tai lainaamalla. Kyseisessä kohdassa mainitaan useita kehityssuuntaa osoittavia tunnusmerkkejä, joiden avulla voidaan mitata kyseisen yrityksen tilanteen huonontumista, ja tämän lisäksi siinä mainitaan useita täsmällisiä tunnusmerkkejä, joiden avulla voidaan mitata sitä erityistä kriittisyyttä, jota yrityksen tilanteeseen voi tietyissä tapauksissa liittyä.

109 Kyseisessä kohdassa käytetyt ilmaisut tuovat selvästi esiin, että komissio ei ole poikennut suuntaviivoista huomauttaessaan ennen käsiteltävässä olevassa tapauksessa hyväksytyn määritelmän arviointia siitä merkityksestä, jonka se tavallisesti antaa tunnusmerkeille, jotka osoittavat yritysten, joiden on tarkoitus kuulua rakenneuudistustukia koskevaan järjestelmään, kärsimien vaikeuksien pahenevan asteittain. Väite, joka perustuu tätä kohtaa koskevaan oikeudelliseen virheeseen, on näin ollen hylättävä.

110 Päätöksen 46 perustelukappaletta tarkasteltaessa ilmenee seuraavaksi, että komissio on sen näkemyksensä tueksi, jonka mukaan Italian viranomaisten käsiteltävänä olevassa tapauksessa hyväksymä vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä saa komission epäilemään suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille, esittänyt ennen kaikkea, että käytetyt kriteerit ovat merkityksettömiä ja epäluotettavia, koska ne perustuvat keskiarvoon.

111 Suuntaviivojen 2.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa käytettyjen ilmaisujen perusteella voidaan katsoa, että merkitys, jonka komissio antaa kehityssuuntaa osoittaville tunnusmerkeille, ei välttämättä tee merkityksettömiksi muuntyyppisiä tunnusmerkkejä, kuten suunnitelmassa käytetyn kaltaisia keskiarvoon perustuvia tunnusmerkkejä. Tällaiset tunnusmerkit voivat kuitenkin joka tapauksessa olla merkityksellisiä ainoastaan silloin, kun niiden perusteella voidaan todeta tukikelpoisten yritysten kohdanneen todellisia ja toteennäytettyjä vaikeuksia. Muutoin tukea ei nimittäin voitaisi pitää tarpeellisena näille yrityksille ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa esitetyn tavoitteen toteuttamiselle.

112 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei voida pitää ilmeisen virheellisenä, että on katsottu, että hyväksytyillä kriteereillä ei voida taata sitä, että mukaanpääsy tukijärjestelmään on varattu suuntaviivojen 2.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla vaikeuksissa oleville yrityksille. Kantajan ja väliintulijoiden tältä osin esittämät väitteet eivät nimittäin perustu mihinkään sellaiseen seikkaan, josta voitaisiin päätellä, että tältä osin olisi tehty ilmeinen arviointivirhe.

— Suuntaviivojen 3.2.3, 3.2.4 ja 3.2.5 kohtaan sisältyvien sääntöjen soveltamatta jättäminen

113 Suuntaviivojen 3.2.3, 3.2.4 ja 3.2.5 kohtaan sisältyvät säännöt, joita komissio ei väliintulijoiden esittämän moitteen mukaan ole soveltanut, ovat "erityismääräyksiä", ja jos niistä ei muuta johdu, sovelletaan kyseisten suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa lueteltuja "yleisiä edellytyksiä", kuten viimeksi mainitun kohdan ensimmäisessä alakohdassa on todettu.

114 Väliintulijat katsovat ensiksi, että koska komissio on todennut, että alalla ei esiinny ylituotantoa, ja koska se on luopunut vaatimasta kapasiteetin supistamista (päätöksen 53 perustelukappale), sen olisi pitänyt päätellä, että suunnitelma on suuntaviivojen 3.2.3 kohdan mukainen ja näin ollen yhteismarkkinoille soveltuva.

115 Suuntaviivojen 2.4 kohdan toisessa alakohdassa todetaan muun muassa, että kun yritykset, joita rakenneuudistusta varten tarkoitettu suunnitelma koskee, sijaitsevat tukialueella, komissio ottaa huomioon EY 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetut alueelliset näkökohdat näiden suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa esitetyllä tavalla. Viimeksi mainitussa kohdassa, jonka otsikko on "Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tukea koskevat edellytykset aluetukikelpoisilla alueilla", todetaan muun muassa, että kun vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistusta varten tarkoi-

tettuun tukijärjestelmään liittyvä suunnitelma koskee tukialuetta tai epäsuotuisaa aluetta, komissio sitoutuu ottamaan tämän huomioon, ja sillä on kyseessä olevalla alalla vallitsevasta rakenteellisesta ylikapasiteetista huolimatta oikeus soveltaa suuntaviivoissa vahvistettua sääntöä kapasiteetin supistamisesta joustavasti, jos alueelliset kehittämistarpeet oikeuttavat tähän.

116 Seurauksena ei sitä vastoin ole suinkaan, että kun uutta tukea koskevan suunnitelman tarkoittamalla alalla ei näytä olevan ylikapasiteettia ja kun komissio tämän johdosta luopuu määräämästä tukikelpoisten yritysten kapasiteetin supistamista, kyseistä suunnitelmaa olisi pelkästään tämän takia pidettävä yhteismarkkinoille soveltuvana.

117 On päinvastoin välttämätöntä, että kyseinen suunnitelma noudattaa suuntaviivojen 3.2.1 kohdassa asetettua periaatetta, jonka mukaan suunniteltu uusi rakenneuudistustuki voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että sen voidaan osoittaa olevan yhteisön edun mukainen ja että se siis täyttää suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa luetellut edellytykset elinkelpoisuuden palauttamisesta, kilpailun perusteettoman vääristymisen välttämisestä ja oikeasuhteisuudesta. Vaikka komissio voi suuntaviivojen 3.2.3 kohdan mukaan "suhtautua joustavammin" tältä osin, se ei voi olla täysin "sallivampi" (asia T-152/99, HAMSA v. komissio, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. II-3049, 114 kohta).

118 Toteamus, jonka mukaan ei vaikuttanut siltä, että kasvihuoneviljelyn ala Sardiniassa kärsisi ylikapasiteetista, ei siis velvoittanut komissiota päättelemään käsiteltävänä olevassa asiassa, että suunnitelma on yhteismarkkinoille soveltuva. Väite, joka perustuu tältä osin tehtyyn oikeudelliseen virheeseen, on näin ollen perusteeton.

119 Väliintulijat katsovat toiseksi, että koska kaikki suunnitelman kannalta tukikelpoiset yritykset olivat pieniä maatalousyrityksiä, komission olisi pitänyt soveltaa suuntaviivojen 3.2.4 kohtaa.

120 Suuntaviivojen 1.2 kohdassa todetaan, että rakenneuudistustuet voivat olla tietyissä olosuhteissa sallittuja, erityisesti kun otetaan huomioon "[pk-]yritysten — — laajempi taloudellinen hyöty tai [pk-]yritysten sekä pienten maatalousyritysten erityistarpeet". Suuntaviivojen 3.2.4 kohdassa, jonka otsikko on "[Pk-]yritysten rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki", todetaan muun muassa, että "komissio ei aseta pk-yrityksille myönnettävälle rakenteenuudistamistuelle yhtä tiukkoja edellytyksiä kuin suurempien yritysten rakenteen uudistamiseksi tarkoitetulle tuelle, erityisesti kapasiteetin supistamisen ja kertomuksen esittämisvelvoitteen osalta".

121 Nämä kohdat johtavat toteamaan, että komissio on sitoutunut soveltamaan suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetettuja sääntöjä joustavasti tutkiessaan sitä, onko vaikeuksissa olevalle pk-yritykselle tai pienelle maatalousyritykselle tarkoitettua rakenneuudistustukea koskeva suunnitelma eli sellainen suunnitelma, josta käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kyse, yhteismarkkinoille soveltuva. Kyseessä olevat säännöt ovat siis sovellettavissa, vaikka ne ovatkin joustavia.

122 Arvioitaessa sitä, ovatko ne näkemykset perusteltuja, jotka johtivat komission päättelemään, että suunnitelma ei ole näiden sääntöjen mukainen, tullaan näin ollen määrittämään, onko niitä sovellettu joustavasti, kun otetaan huomioon pienten maatalousyritysten nauttima taloudellinen hyöty ja niiden erityistarpeet (ks. jäljempänä 141 kohta).

123 Väliintulijat väittävät kolmanneksi, että komissio ei voinut kieltäytyä arvioimasta suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille suuntaviivojen 3.2.5 kohdan kannalta perusteella, jonka mukaan Italian viranomaiset eivät olleet pyytäneet kyseisen kohdan soveltamista ja jonka väliintulijat katsovat tehottomaksi.

124 Suuntaviivojen 3.2.5 kohdan, jonka otsikkona on "Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuun tukeen ainoastaan maatalousalalla sovellettavat määräykset", johdannon muodostavassa alakohdassa todetaan seuraavaa:

"Komissio soveltaa maatalousalan toimijoihin seuraavia määräyksiä kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ja vaihtoehtona [suuntaviivojen] yleisille säännöksille kapasiteetin supistamisen osalta. — — "

125 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa päätöksen, jonka tosiseikkojen oikeellisuutta ei ole tältä osin kiistetty, 33 ja 52 perustelukappaleessa todetaan, että Italian viranomaiset eivät olleet missään vaiheessa pyytäneet, että komissio, joka oli kiinnittänyt niiden huomiota tähän mahdollisuuteen, soveltaa suuntaviivojen 3.2.5 kohdassa asetettuja sääntöjä. Komissio ei ole siis ainoastaan voinut, vaan sen on myös täytynyt tyytyä soveltamaan suuntaviivojen 3.2.2 kohtaan sisältyviä sääntöjä. Väite, joka perustuu tältä osin tehtyyn oikeudelliseen virheeseen, on näin ollen perusteeton.

— Suunnitelman arviointi suuntaviivojen 3.2.2 kohtaan sisältyvien sääntöjen kannalta

126 Jotta vaikeuksissa olevan yrityksen rakenneuudistukseen tarkoitettua tukea koskeva suunnitelma voidaan julistaa EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvaksi, suunnitelman on liityttävä rakenneuudistussuunnitelmaan, jonka tarkoituksena on yrityksen tuotannon vähentäminen tai tuotantosuunnan muuttaminen (yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, Kok. 1994, s. I-4103, 67 kohta; asia C-17/99, Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, Kok. 2001, s. I-2481, 45 kohta ja edellä 41 kohdassa mainittu asia Prayon-Rupel v. komissio, tuomion 70 kohta).

127 Suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa, jossa kyseinen vaatimus on asetettu, määrätään muun muassa, että rakenneuudistussuunnitelman on täytettävä kolme aineellista edellytystä. On välttämätöntä, että ensiksikin suunnitelma mahdollistaa tuensaajayrityksen elinkelpoisuuden palauttamisen kohtuullisessa ajassa ja realististen oletusten perusteella (3.2.2 kohdan i alakohta), toiseksi, että sillä vältetään kilpailun perusteeton vääristyminen (3.2.2 kohdan ii alakohta), ja kolmanneksi, että se on suhteutettu rakenneuudistuksen kustannuksiin ja hyötyyn (3.2.2 kohdan iii alakohta).

128 Koska nämä edellytykset ovat kumulatiivisia, yhden edellytyksen puuttuminen riittää siihen, että komission on todettava rakenneuudistustukea koskeva suunnitelma yhteismarkkinoille soveltumattomaksi (edellä 126 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, 49 ja 50 kohta; edellä 102 kohdassa mainittu asia Kreikka v. komissio, tuomion 100 ja 101 kohta ja edellä 117 kohdassa mainittu asia HAMSA v. komissio, tuomion 79 kohta).

129 Täyttääkseen komissiota kohtaan olevan yhteistyövelvollisuutensa asianomaisen jäsenvaltion on lisäksi toimitettava kaikki tiedot, joiden perusteella komissio voi varmistaa, että haetun poikkeuksen edellytykset täyttyvät (asia C-364/90, Italia v. komissio, tuomio 28.4.1993, Kok. 1993, s. I-2097, 20 kohta ja edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 81–85 kohta).

130 Lopuksi tuomioistuimen on arvioitava valtiontukea koskevan komission päätöksen laillisuutta niiden tietojen perusteella, jotka kyseisellä toimielimellä oli tai saattoi olla käytettävissään päätöksen tehdessään (asia 234/84, Belgia v. komissio, tuomio 10.7.1986, Kok. 1986, s. 2263, Kok. Ep. VIII, s. 717, 16 kohta ja asia C-277/00, Saksa v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3925, 39 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

131 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Italian viranomaiset ilmoittivat tukijärjestelmää koskevasta suunnitelmasta, jonka tavoitteena oli mahdollistaa noin 500 pienen maatalousyrityksen rakenneuudistus. Tämän suunnitelman piti taata, että tukea hakevien pienten maatalousyritysten esittämät yksittäiset rakenneuudistussuunnitelmat täyttivät suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetetut edellytykset. Komissio katsoi päätöksen 48–58 perustelukappaleessa, että asia ei ollut näin.

132 Kantaja ja väliintulijat väittävät ensiksikin, että ilmeiset arviointivirheet rasittavat suuntaviivojen 3.2.2 kohdan i alakohdan kannalta tehtyä arviota suunnitelmasta.

133 Suuntaviivojen 3.2.2 kohdan i alakohdasta, jonka otsikko on "Elinkelpoisuuden palauttaminen", ilmenee, että siinä vahvistetussa edellytyksessä yhdistyy kaksi vaatimusta. Elinkelpoisuuden palauttamisen on yhtäältä perustuttava pääasiassa sisäisiin tekijöihin, ja se voi siis vain toissijaisesti perustua ulkoisiin tekijöihin, edellyttäen lisäksi, että viimeksi mainitut tekijät vaikuttavat realistisilta. Elinkelpoisuuden palauttamisen on toisaalta oltava toteutettavissa kohtuullisessa ajassa, minkä lisäksi sen oltava kestävää.

134 Komissio on päätöksen 49 ja 50 perustelukappaleessa todennut ensimmäisen edellä mainitun vaatimuksen osalta, että elinkelpoisuuden palauttaminen perustui erityisesti kahteen ulkoiseen tekijään, joista ensimmäinen muodostui olettamasta, jonka mukaan tulojen pitäisi kasvaa tarjouskampanjoiden johdosta, joiden oletettiin luovan uusia markkina-alueita, ja toinen puolestaan muodostui olettamasta, jonka mukaan tulojen ei pitäisi pienentyä, koska tuotannon kasvu ei vaikuta hintoihin. Komissio katsoi, että ensimmäistä näistä olettamista ei ollut näytetty toteen ja että toista olettamaa ei ollut mahdollista tarkistaa, minkä lisäksi se oli epärealistinen.

135 Italian viranomaisten ja kantajan toteamusten mukaan suunnitelma perustui "olennaisesti sisäisiin toimenpiteisiin", joiden piti merkitä, että tuensaajayritysten

tuotantovolyymi kasvaa lähes 40 prosenttia ja että niiden tulot kasvavat yli 50 prosenttia, minkä lisäksi suunnitelma perustui "merkittävissä määrin" ulkoiseen tekijään, joka muodostui "alueen tuotteiden kasvavasta kysynnästä".

136 Päätöksestä, jonka 49 ja 50 perustelukappale koskevat tätä ulkoista tekijää, voisi ensi näkemältä saada vaikutelman, että komissio on jättänyt tutkimatta sisäiset tekijät. Päätöstä tarkemmin tarkasteltaessa ilmenee kuitenkin, että komissio on implisiittisesti mutta väistämättä tunnustanut näiden tekijöiden tärkeyden ja merkityksellisyyden. Komissio on nimittäin ainoastaan sen takia, että se oli myöntänyt kyseisten tekijöiden saattavan mahdollistaa tarjonnan kasvun noin 40 prosentilla, alkanut epäillä, voiko tämä kasvu riittävän kysynnän puuttuessa aiheuttaa hintojen romahtamisen ja muodostaa esteen elinkelpoisuuden palauttamiselle, joka sillä oli tarkoitus varmistaa. Tämän perusteella komissio pyysi saada taloudelliset tiedot markkina-alueista ja tuotannon kasvun vaikutuksesta hintoihin, kuten se sitä paitsi esitti istunnossa kenenkään kiistämättä asiaa.

137 Italian viranomaiset eivät kuitenkaan missään vaiheessa toimittaneet täsmällisiä tietoja markkina-alueista ja erityisesti tarjouskampanjoista, joita ne aikoivat järjestää, kuten ne olivat esittäneet komissiolle hallinnollisen menettelyn aikana. On kuitenkin selvää, että komissio ei voinut nojautua arvioinnissaan pelkkään väitteeseen (ks. analogisesti edellä 74 kohdassa mainittu asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, 84 kohta).

138 Kun kantajalta kysyttiin istunnossa tästä asiasta, se lisäksi myönsi, että nämä tarjouskampanjat olivat pelkkä "olettama".

139 Lisäksi Italian viranomaiset eivät ole missään vaiheessa toimittaneet riittäviä tietoja niistä komissiolle ilmoittamistaan vaikutuksista, joita tuotannon kasvulla on hintoihin. Ne ovat nimittäin 26.1.2001 päivätyssä kirjeessä lähinnä toimittaneet

markkinatutkimuksen, jota komissio oli pyytänyt 19.6.1998, 19.10.1998 ja 7.12.1999. Tämä tutkimus, joka osoittaa muun muassa, että syötäväksi tarkoitetun tomaatin ja toisaalta punaisen paprikan myyntihinta nousi Cagliarin maakunnassa vuosien 1995 ja 1997 välillä suuntauksenomaisesti ja suhteellisesti, antaa kuvan siitä, millainen olisi näiden kahden tuotteen myöhempi hintakehitys kyseisessä maakunnassa, kun kaikki tekijät ovat muutoin samoja. Tekemättä ilmeistä virhettä voidaan sitä vastoin todeta, että tutkimus ei tarjoa vakuuttavia tietoja näiden tuotteiden ja muiden kyseessä olevien tuotteiden hintakehityksestä Cagliarin maakunnassa ja muualla Sardiniassa, kun otetaan huomioon, että tuotannon odotetaan kasvavan kyseisellä alueella yli 40 prosenttia suunnitelman toteuttamisen johdosta.

140 Kysyttäessä asiaa istunnossa kantaja ei lisäksi kiistänyt kyseisen tutkimuksen riittämättömyyttä, ja se tyytyi esittämään, että huomioon pitäisi ottaa muita tekijöitä, kuten pienten maatalousyritysten kannustamisen, rationalisoinnin ja erikoistumisen tavoite, johon suunnitelmassa on pyritty.

141 Tätä väitettä ei voida kuitenkaan hyväksyä. Ainoastaan silloin, kun on olemassa täsmälliset ja riittävät tiedot, komissio voi nimittäin täyttää suuntaviivojen 3.2.4 kohdan mukaisen velvollisuutensa olla joustava sen määrittämisessä, täyttääkö pk-yrityksiä tai pieniä maatalousyrityksiä koskeva suunnitelma suuntaviivojen 3.2.2 kohdan i alakohdassa asetetun edellytyksen elinkelpoisuuden palauttamisesta.

142 On siis ilmeistä ensiksikin, että Italian tasavalta on komission toistuvista pyynnöistä huolimatta jättänyt toimittamatta tiedot, joiden perusteella komissio olisi voinut varmistua, että suunnitelma voi palauttaa tukikelpoisten pienten maatalousyritysten elinkelpoisuuden realististen olettamusten perusteella, ja toiseksi, että komission on tämän johdosta — sen tekemättä tältä osin ilmeistä arviointivirhettä — täytynyt päätellä, että sen käytössä olevat tiedot eivät riitä poistamaan niitä epäilyjä, joita sillä tältä osin on.

143 Koska ei voida hyväksyä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että se ei voi käytössään olevien tietojen perusteella päätellä, että suunnitelma täyttää tämän elinkelpoisuuden palauttamista koskevan edellytyksen, ja koska suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetetut edellytykset ovat kumulatiivisia (ks. edellä 127 ja 128 kohta), kanneperuste on hylättävä tarvitsematta tutkia väitteitä, jotka koskevat suunnitelman arviointia muiden kyseisessä kohdassa lueteltujen edellytysten kannalta (edellä 126 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, 50 kohta; edellä 102 kohdassa mainittu asia Kreikka v. komissio, tuomion 101 kohta ja edellä 117 kohdassa mainittu asia HAMSA v. komissio, tuomion 108 kohta).

h) Asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 4 kohdan rikkomiseen perustuva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

144 Kantaja, jota väliintulijat tukevat, katsoo, että komissio on virheellisesti tehnyt kielteisen päätöksen asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 5 kohdan nojalla, sen sijaan että se olisi tehnyt ehdollisen päätöksen kyseisen asetuksen 7 artiklan 4 kohdan nojalla.

145 Komissio kiistää tämän kanneperusteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

146 Asetuksen N:o 659/1999 7 artiklassa, jonka otsikkona on "Muodollisen tutkintamenettelyn päättämistä koskevat komission päätökset", säädetään muun muassa seuraavaa:

"1. Muodollinen tutkintamenettely päätetään päätöksellä tämän artiklan 2–5 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [sitä, että asianomainen jäsenvaltio peruuttaa ilmoituksen].

— —

4. Komissio voi asettaa myönteiselle päätökselle ehtoja, joiden täytyttyä se voi katsoa tuen soveltuvan yhteismarkkinoille, sekä velvoitteita, joiden avulla se voi valvoa päätöksen noudattamista, jäljempänä 'ehdollinen päätös'.

5. Jos komissio toteaa, että ilmoitettu tuki ei sovellu yhteismarkkinoille, se päättää, että tukea ei saa myöntää, jäljempänä 'kielteinen päätös'.

6. Edellä 2, 3, 4 ja 5 kohdan mukaiset päätökset tehdään heti, kun 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja epäilyjä ei enää ole. Komission on pyrittävä mahdollisuuksiensa mukaan tekemään päätös 18 kuukauden kuluessa menettelyn aloittamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää komission ja asianomaisen jäsenvaltion yhteisestä sopimuksesta.

7. Kun 6 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt ja jos asianomainen jäsenvaltio sitä pyytää, komissio tekee kahden kuukauden kuluessa päätöksen käytettävissään olevien tietojen perusteella. Jos toimitetut tiedot eivät riitä yhteismarkkinoille soveltumisen toteamiseen, komissio tekee tarvittaessa kielteisen päätöksen."

147 Näiden säännösten soveltaminen käsiteltävänä olevassa tapauksessa johtaa muistuttamaan siitä, että Italian tasavalta pyysi 14.9.2001 komissiota tekemään päätöksen asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 7 kohdan nojalla ja että komissio teki 13.11.2001 päätöksen, jossa se katsoi ennen kaikkea, että se ei voi Italian tasavallan toimittamien tietojen perusteella luopua kaikista niistä epäilyistä, joita sillä oli suunnitelman yhteismarkkinoille soveltuvuuden osalta.

148 Sen kanneperusteen tarkastelu, joka perustuu EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomiseen, on johtanut hyväksymään, että arviointia, joka sai komission päättelemään, että suunnitelma ei täytä suuntaviivojen 3.2.2 kohdan i alakohdassa asetettua edellytystä elinkelpoisuuden palauttamisesta (päätöksen 49 ja 50 perustelukappale), ei voida pitää ilmeisen virheellisenä (ks. edellä 132–142 kohta).

149 Koska suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa esitetyt edellytykset ovat kumulatiivisia (ks. edellä 127, 128 ja 143 kohta) ja koska Italian tasavallan toimittamat tiedot eivät siis riitä osoittamaan, että suunnitelma soveltuu yhteismarkkinoille, komissiolla oli oikeus tehdä kielteinen päätös asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

150 Kanneperuste on näin ollen hylättävä.

2. *Väliintulijoiden esittämät muut oikeudelliset perusteet*

151 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännessä kohdassa määrätään, että väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia

tukevia vaatimuksia. Työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdassa määrätään, että väliintulokirjelmässä on mainittava muun muassa väliintulijan vaatimukset, joilla tuetaan tai vastustetaan osaksi tai kokonaan jonkin asianosaisen vaatimuksia, sekä oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin väliintulija vetoaa.

152 Näissä määräyksissä väliintulijalle annetaan oikeus esittää itsenäisesti paitsi perusteluja myös oikeudellisia perusteita, siltä osin kuin niillä tuetaan jonkun asianosaisen vaatimuksia ja siltä osin kuin ne eivät ole täysin erilaisia kuin oikeusriidan taustalla olevat näkemykset, sellaisena kuin se on syntynyt kantajan ja vastaajan välillä, mikä muuten johtaisi riidan kohteen muuttumiseen (ks. asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 3, erit. s. 37, Kok. Ep. I, s. 69; asia C-155/91, komissio v. neuvosto, tuomio 17.3.1993, Kok. 1993, s. I-939, Kok. Ep. XIV, s. I-61, 24 kohta; asia C-501/00, Espanja v. komissio, tuomio 15.7.2004, Kok. 2004, s. I-6717, 131–157 kohta ja yhdistetyt asiat T-125/96 ja T-152/96, Boehringer v. neuvosto ja komissio, tuomio 1.12.1999, Kok. 1999, s. II-3427, 183 kohta).

153 Päätöksen tekemiseksi siitä, otetaanko väliintulijan esittämät oikeudelliset perusteet tutkittaviksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on siis tarkistettava, liittyvätkö ne riidan kohteeseen, sellaisena kuin asianosaiset ovat sen määrittäneet.

154 Kun kyse on alueellisen julkisyhteisön vireille panemasta oikeusriidasta, joka koskee sitä, soveltuuko kyseisen julkisyhteisön suunnittelema tiettyyn talouden alaan liittyvä rakenneuudistusta koskeva tukijärjestelmä yhteismarkkinoille, ei voida kiistää, että tästä järjestelmästä hyötyvät yritykset ja niiden edustajat ovat luonnostaan sellaisessa asemassa, jossa ne voivat tarkoituksenmukaisella tavalla täydentää kantajana olevan julkisyhteisön esittämiä perusteluja erityisesti niistä vaikeuksista, jotka tuilla on tarkoitus ratkaista, ja niistä vaikutuksista, joita tuilla voi olla. Niiden esittämien oikeudellisten perusteiden liittymistä oikeusriidan kohteeseen ei siis pidä arvioida suppeasti.

155 Jos taas vaikuttaa siltä, että kanne, jonka tutkittavaksi ottamisesta on erimielisyyttä, on joka tapauksessa hylättävä, tuomioistuin saa prosessiekonomisista syistä heti alkuun lausua kanteen sisällöstä (ks. vastaavasti asia C-23/00 P, neuvosto v. Boehringer, tuomio 26.2.2002, Kok. 2002, s. I-1873, 52 kohta ja asia C-233/02, Ranska v. komissio, tuomio 23.3.2004, Kok. 2004, s. I-2759, 26 kohta). Kun vastaavasti vaikuttaa siltä, että oikeudellinen peruste, jonka liittyminen oikeusriidan kohteeseen on kiistanalainen, on joka tapauksessa jätettävä tutkimatta muusta syystä tai perusteettomana, tuomioistuin saa hylätä tämän oikeudellisen perusteen lausumatta siitä, onko väliintulija poikennut asemastaan jonkun asianosaisen vaatimusten tukijana (ks. esim. asia C-118/99, Ranska v. komissio, tuomio 24.1.2002, Kok. 2002, s. I-747, 64 ja 65 kohta).

156 Väliintulijoiden käsiteltävänä olevassa asiassa esittämiä oikeudellisia perusteita on tutkittava näiden periaatteiden kannalta.

a) Oikeudellinen peruste, joka perustuu siihen, että oikeutta tulla kuulluksi on loukattu

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

157 Väliintulijat pitävät mahdollisena, että komissio on loukannut oikeutta tulla kuulluksi, joka on yksi EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyistä menettelyllisistä takeista. Päätöksen perusteella ei nimittäin voida todeta, ovatko muut jäsenvaltiot osapuolina, joita asia koskee, esittäneet huomautuksia suunnitelman soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Jos asia kuitenkin osoittautuu olevan näin, on huomautettava, että Italian tasavallalle ei ole annettu tilaisuutta vastata niihin.

158 Komissio, joka ei vastannut tähän oikeudelliseen perusteeseen kirjelmissään, väitti istunnossa yleisellä tasolla, että väliintulijoiden esittämät oikeudelliset perusteet on suurelta osin jätettävä tutkimatta, koska ne eivät vastaa kantajan esittämiä kanneperusteita.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

159 Tarkasteltaessa päätöstä, jonka oikeellisuutta väliintulijat eivät ole tältä osin kiistäneet, päädytään toteamaan, että kyseinen spekulatiiviselta vaikuttava oikeudellinen peruste ei perustu tosiseikkoihin. Päätöksen neljännessä perustelukappaleessa on nimittäin todettu, että komissio ei ole muodollisen tutkintamenettelyn aikana saanut huomautuksia asianomaisilta osapuolilta.

160 Asianomaisen osapuolen käsitteellä tarkoitetaan asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h kohdassa esitetyn määritelmän mukaan muun muassa jäsenvaltiota, lukuun ottamatta sitä jäsenvaltiota, joka aikoo myöntää tai joka on myöntänyt uuden tuen ja jota tämän nojalla pidetään asianomaisena jäsenvaltiona.

161 Päätöksestä voidaan siis johtaa, että mikään jäsenvaltio ei ole asianomaisena osapuolena esittänyt suunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevia huomioita, jotka komissio olisi voinut toimittaa Italian tasavallalle.

162 Oikeudellinen peruste on näin ollen hylättävä ilman että on syytä lausua sen tutkittavaksi ottamisesta, siltä osin kuin kyse on sen liittymisestä oikeusriidan kohteeseen ja tukijärjestelmään kuuluvien potentiaalisten tuensaajien mahdollisuudesta vedota siihen, että asianomaiselle jäsenvaltiolle annettua oikeutta tulla kuulluksi EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä on rikottu.

b) EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan rikkomiseen perustuva oikeudellinen peruste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

163 Väliintulijat väittävät, että komissio on rikkonut luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi tarkoitettua tukea koskevaa EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaa, koska se on kieltäytynyt soveltamasta kyseistä määräystä.

164 Komissio ei vastannut tähän oikeudelliseen perusteeseen kirjelmissään, mutta se väitti istunnossa yleisellä tasolla, että väliintulijoiden esittämät oikeudelliset perusteet on suurelta osin jätettävä tutkimatta, koska ne eivät vastaa kantajan esittämiä kanneperusteita. Kantaja katsoi omalta osaltaan, että nämä oikeudelliset perusteet eivät mitenkään muuta oikeusriidan kohdetta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

165 Oikeudellinen peruste on ilmeisen perusteeton. EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohta on nimittäin poikkeus yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tuet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia, ja sitä on sellaisena tulkittava suppeasti, eli ainoastaan luonnonmullistuksista tai muista poikkeuksellista tapahtumista välittömästi aiheutuva vahinko voi olla peruste kyseisen määräyksen soveltamiselle (edellä 102 kohdassa mainittu asia Kreikka v. komissio, tuomion 81 kohta). Kuten edellä on lisäksi jo todettu, tuomioistuimen on arvioitava valtiontukea koskevan komission päätöksen laillisuutta niiden tietojen perusteella, jotka kyseisellä toimielimellä oli tai saattoi olla käytettävissään päätöksen tehdessään.

166 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa hallinnollisen menettelyn aikana käydyn kirjeenvaihdon tarkastelu paljastaa kuitenkin, että Italian viranomaiset eivät missään vaiheessa esittäneet saati osoittaneet komissiolle, että suunnitelmassa otetaan käyttöön tukia, jotka on suunnattu EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen vahinkojen korvaamiseen. Kyseiset viranomaiset ovat sitä vastoin koko ajan esittäneet suunnitelman siten, että sillä on tarkoitus luoda vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistusta koskeva tukijärjestelmä. Kyseistä suunnitelmaa olisi sellaisena tarkasteltava suuntaviivojen kannalta, joiden 2.4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa suuntaviivojen soveltamisalan ulkopuolelle on nimenomaisesti suljettu EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut tuet.

167 Lisäksi kantaja vahvisti istunnossa, että vaikka ne seikat, joita se piti luonnonmullistuksia vastaavina, olivat muiden tekijöiden kuten Sardinian saariaseman ohella pienten sardinialaisten maatalousyritysten vaikeuksien taustalla, suunnitelmalla oli toki tarkoitus "mennä pidemmälle kuin pelkästään maksaa korvaus" tällaisten tapahtumien johdosta.

168 Komissiota ei näin ollen voida moittia siitä, että se katsoi päätöksen 44 perustelukappaleessa, että suunnitelmassa ei aiottu myöntää tukea EY 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, ja että se tämän johdosta torjui tämän määräyksen soveltamisen (ks. vastaavasti edellä 129 kohdassa mainittu asia Italia v. komissio, tuomio 28.4.1993, 20 kohta; asia C-113/00, Espanja v. komissio, tuomio 19.9.2002, Kok. 2002, s. I-7601, 68 ja 69 kohta ja edellä 130 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomio 29.4.2004, 40 kohta).

169 Oikeudellinen peruste on näin ollen hylättävä ilman että on tarpeen lausua sen liittymisestä oikeusriidan kohteeseen.

c) EY 158 artiklan ja Amsterdamin sopimuksen päätösasiakirjaan liitetyn saaristoalueita koskevan julistuksen N:o 30 rikkomiseen perustuva oikeudellinen peruste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

170 Väliintulijat moittivat komissiota siitä, että se on jättänyt noudattamatta EY 158 artiklaa ja julistusta N:o 30, kun se ei ottanut päätöksessä huomioon sitä, että suunnitelman oli tarkoitus täyttää näiden säädösten tavoitteet. Väliintulijat viittaavat erityisesti päätöksiin, joissa komissio oli ottanut huomioon saariasemaan liittyvän taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen jälkeenjääneisyyden.

171 Komissio katsoo, että kyseinen oikeudellinen peruste on jätettävä tutkimatta, koska kantaja ei ole esittänyt sitä ja koska se on joka tapauksessa perusteeton. Kantaja puolestaan väitti istunnossa, että kyseinen oikeudellinen peruste ei mitenkään muuta oikeusriidan kohdetta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

172 Oikeudellinen peruste on tutkittava, vaikka se onkin erillinen kantajan esittämistä kanneperusteista. Kantaja on nimittäin esittänyt kanneperusteen, joka perustuu EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomiseen. Kun komissio arvioi vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua uutta rakenneuudistustukea koskevaa suunnitelmaa, joka koskee tukialuetta tai epäsuotuisaa aluetta, se ottaa EY 158 artiklan huomioon suuntaviivojen 1.3 kohdan toisessa alakohdassa ja 3.2.3 kohdassa kuvatulla tavalla. Jos komissio ei ole väliintulijoiden väittämällä tavalla näin ollen ottanut lainkaan huomioon sitä, että suunnitelman tarkoituksena on täyttää EY 158 artiklan tavoitteet, se on väistämättä rikkonut EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa ja suuntaviivoja.

173 Pääasian osalta on todettava, että EY 158 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että edistääkseen koko yhteisön sopusointuista kehitystä yhteisö kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi, minkä lisäksi kyseisen artiklan toisessa kohdassa määrätään, että yhteisö pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

174 Kun komissio tutkii sitä, voidaanko vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistusta varten tarkoitettua tukijärjestelmää koskeva suunnitelma katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetyn poikkeuksen nojalla, se on — kuten edellä on esitetty — suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa sitoutunut ottamaan huomioon EY 158 artiklan tavoitteet ja uutta alakohtaista tukea koskevan suunnitelman alueelliset vaikutukset.

175 Pelkästään se seikka, että uutta tukea koskevalla suunnitelmalla on tarkoitus täyttää tavoitteet, jotka liittyvät perustamissopimuksen johonkin muuhun määräykseen kuin EY 87 artiklan 3 kohdan mukaiseen poikkeukseen, johon asianomainen jäsenvaltio on vedonnut, ei kuitenkaan sellaisenaan merkitse, että tämä suunnitelma täyttää kyseisen poikkeuksen soveltamisedellytykset (ks. vastaavasti asia 47/69, Ranska v. komissio, tuomio 25.6.1970, Kok. 1970, s. 487, Kok. Ep. I, s. 447, 13 kohta ja yhdistetyt asiat C-261/01 ja C-262/01, van Calster ym., tuomio 21.10.2003, Kok. 2003, s. I-12249, 47 kohta).

176 Suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetettuja edellytyksiä voidaan käsiteltävänä olevassa tapauksessa päinvastoin soveltaa, vaikkakin joustavasti, ja edellä esitettyjen oikeudellisten perusteiden tarkastelu on osoittanut, että komissio, joka oli velvollinen ratkaisemaan asian hallussaan olevien tietojen perusteella kahden kuukauden kuluessa, on voinut katsoa Italian tasavallan jättäneen toimittamatta riittävät tiedot, joiden perusteella olisi ollut mahdollista tarkistaa, että suunnitelma täyttää nämä edellytykset, minkä lisäksi se on tältä osin vallitsevat epäilyt huomioon ottaen voinut päättää tutkintansa lopulliseen kielteiseen päätökseen.

177 Tätä päätelmää ei kumoa se seikka, että komissio on eräissä aikaisemmin tekemissään valtiontukien valvontaa koskevissa päätöksissä ottanut huomioon saariasemaan liittyviä tietoja tavalla, jota väliintulijat eivät edes ole täsmentäneet. Komission sellaisen päätöksen lainmukaisuutta, jossa todetaan, että uusi tuki ei täytä kyseisen poikkeuksen soveltamisedellytyksiä, on nimittäin arvioitava ainoastaan EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla eikä komission aiemman päätöskäytännön kannalta, edellyttäen, että sellaisen olemassaolo osoitetaan (ks. analogisesti yhdistetyt asiat C-57/00 P ja C-61/00 P, Freistaat Sachsen ym. v. komissio, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. I-9975, 52 ja 53 kohta).

178 Vetoaminen julistukseen N:o 30 on puolestaan merkityksetöntä. Päätös on nimittäin yksittäistapausta koskeva toimi, jonka suorittaminen kuuluu komission velvollisuuteen varmistaa EY 87 artiklan noudattaminen ja EY 88 artiklan täytäntöönpano, eikä se siis kuulu yhteisön lainsäädäntövallan käyttämiseen, joka merkitsee "erityistoimenpiteiden" toteuttamista "perustelluissa tapauksissa — — [saaristo]alueiden hyväksi, jotta ne voitaisiin yhdentää paremmin oikeudenmukaisin edellytyksin sisämarkkinoihin", kuten kyseisessä julistuksessa on esitetty.

179 Oikeudellinen peruste on näin ollen hylättävä.

d) Direktiivien 72/159 ja 75/268 rikkomiseen perustuva oikeudellinen peruste

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

180 Väliintulijat moittivat komissiota siitä, että se ei ole päätöksessä viitannut direktiivien 72/159 ja 75/268 säännöksiin. Senkaltaiset rahoitus- ja investointituet, joista käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kyse, voidaan todeta yhteismarkkinoille

soveltuviksi ensiksi mainitun direktiivin perusteella, ja jälkimmäisen direktiivin avulla voidaan saavuttaa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet kaikkein epäsuotuisimmilla maatalousalueilla. Kyseisiä direktiivejä täydentää maatalouden rakenteiden tehokkuuden parantamisesta 12 päivänä maaliskuuta 1985 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 797/85 (EYVL L 93, s. 1), jonka 18 artiklassa annetaan jäsenvaltioille lisäksi täysi toimivalta suorittaa alueellisia erityistoimenpiteitä, joihin suunnitelmassa kaavaillut toimenpiteet voisivat kuulua. Nämä kaikki säännökset olisivat tehneet komissiolle mahdolliseksi torjua suuntaviivojen soveltamisen ja olla vastustamatta suunnitelman toteuttamista.

181 Komissio vastaa tähän, että oikeudellinen peruste on jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa hylättävä tehottomana. Kantaja puolestaan väitti istunnossa, että kyseinen oikeudellinen peruste ei mitenkään muuta oikeusriidan kohdetta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

182 Päätös tehtiin 13.11.2001 sen jälkeen, kun alustavan tutkinnan vaihe, joka oli aloitettu 15.1.1998, ja muodollinen tutkintamenettely, joka oli aloitettu Italian tasavallan 4.2.1999 saamalla päätöksellä, olivat päättyneet.

183 Direktiivi 75/268 kumottiin maatalouden rakenteiden tehokkuuden parantamisesta 20 päivänä toukokuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 950/97 (EYVL L 142, s. 1), joka tuli voimaan seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun se oli julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 6.8.1991, 40 artiklan 1 kohdalla. Väliintulijat eivät siis voi esittää väitteitä näiden säädösten perusteella, etenkin kun todetaan, että ne eivät missään vaiheessa vedonneet toimiin, jotka korvasivat nämä säädökset.

184 Direktiivin 72/159 osalta väliintulijat tyytyvät esittämään, että direktiivin 8 ja 14 artikla "eivät ole esteenä [suunnitelman] soveltuvuudelle yhteismarkkinoille, ja niiden perusteella voidaan torjua suuntaviivojen soveltaminen", mutta väliintulijat eivät selitä, saati osoita, miten komission olisi pitänyt tai ainakin miten se olisi voinut tehdä toisenlaisen päätöksen. Mainituissa säännöksissä ei lisäksi tarkoiteta senkaltaista suunnitelmaa, josta päätöksessä on kyse, eli vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettuja uusia rakenneuudistustukia koskevaa suunnitelmaa, joka ilmoitetaan komissiolle EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista tutkintaa varten. Direktiivin 72/159 8 artikla koskee sitä vastoin "jäsenvaltioiden käyttöön ottamia valikoivia järjestelmiä, joilla rohkaistaan kehittyviä maatalousyrityksiä", jotta "niiden toimintaa ja kehitystä suositaan järkevin edellytyksin" kyseisen direktiivin 1–10 artiklassa asetettujen edellytysten mukaisesti. Kyseisen direktiivin 14 artikla koskee puolestaan "investointitukia", jotka ovat kiellettyjä tai poikkeuksellisesti sallittuja "sillä edellytyksellä, että ne myönnetään — — [EY 87–EY 89] artiklan määräysten mukaisesti".

185 Oikeudellinen peruste on näin ollen hylättävä ilman että on tarpeen lausua sen liittymisestä oikeusriidan kohteeseen.

e) Pyyntö siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin "toissijaisesti jättää lainvastaiset säännökset tarvittaessa soveltamatta EY 241 artiklan mukaisesti"

186 Tämä pyyntö on ymmärrettävä kanteessa esitettyjä vaatimuksia tukevana oikeudellisena perusteena (asia C-289/99 P, Schiocchet v. komissio, määräys 16.11.2000, Kok. 2000, s. I-10279, 25 kohta), ja pyynnön esittäjän on työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti perusteltava se. Abstrakti toteamus, jota ei ole selkeytetty riittävän selkeillä ja täsmällisillä tiedoilla, jotta asianosaiset voisivat vastata siihen ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi harjoittaa valvontaansa, ei täytä tätä vaatimusta (yhdistetyt asiat 19/60, 21/60, 2/61 ja 3/61, Fives Lille Cail ym. v. korkea viranomainen, tuomio 15.12.1961, Kok. 1961, s. 561, erit. s. 588 ja asia T-85/92, De Hoe v. komissio, tuomio 28.4.1993, Kok. 1993, s. II-523, 20 kohta).

187 Käsiteltävänä olevassa asiassa väliintulijat eivät kuitenkaan ole edes yhteenvedonomaisesti esittäneet, että jokin yhteisön säädös olisi lainvastainen. Vaikka ne esittävät, että osa asetuksen N:o 659/1999 säännöksistä ei ole oikeusvarmuuden periaatteen mukaisia, ne eivät ole täsmentäneet, mitkä ovat ne säännökset, joista on kyse, eivätkä ne liioin ole nimenomaisesti kiistäneet näiden säännösten lainmukaisuutta.

188 Oikeudellinen peruste ei näin ollen täytä sen esittämiselle työjärjestyksessä määrättyjä vähimmäisvaatimuksia, ja se on siten jätettävä tutkimatta ilman että on tarpeen lausua sen liittymisestä oikeusriidan kohteeseen.

189 Koska kaikki oikeudelliset perusteet, jotka on esitetty niiden vaatimusten tueksi, jotka koskevat päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan, on hylätty, myös kyseiset vaatimukset on hylättävä.

B *Vaatimukset, jotka koskevat päätöksen osittaista kumoamista siltä osin kuin siinä ei määrätä, että tuet ovat lainmukaisia 100 000 euroon saakka*

1. *Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat*

190 Päätöksen osittaista kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi väliintulijat vetoavat yhteen oikeudelliseen perusteeseen, joka perustuu vähämerkityksistä tukea koskevan säännön noudattamatta jättämiseen.

191 Komissio katsoo, että näillä vaatimuksilla ei tueta kantajan vaatimuksia, koska viimeksi mainituilla vaatimuksilla pyritään kumoamaan päätös kokonaan eikä vain osittain, ja väliintulijoiden vaatimukset on näin ollen jätettävä tutkimatta; lisäksi

komissio katsoo, että oikeudellinen peruste, jolla tuetaan näitä vaatimuksia, ei liity oikeusriidan kohteeseen, koska sillä ei ole yhteyttä kantajan esittämiin kanneperusteisiin, ja sekin on näin ollen jätettävä tutkimatta; komissio katsoo myös, että kyseinen oikeudellinen peruste on joka tapauksessa tehoton, koska vähämerkityksistä tukea koskeva sääntö ei sovellu käsiteltävänä olevaan tapaukseen.

192 Kantaja puolestaan väitti istunnossa, että väliintulijoiden toissijaiset vaatimukset sisältyivät sen omiin vaatimuksiin ja että näiden toissijaisten vaatimusten tueksi esitetty oikeudellinen peruste ei muuta oikeusriidan kohdetta millään tavalla.

2. *Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta*

193 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännestä kohdasta ja työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdasta seuraa, että vaikka väliintulija ei voi esittää vaatimuksia, jotka ovat laajempia kuin ne vaatimukset, joita väliintulija tukee (asia T-184/97, BP Chemicals v. komissio, tuomio 27.9.2000, Kok. 2000, s. II-3145, 39 kohta), se voi sitä vastoin tukea näitä vaatimuksia vain osittain.

194 Kantaja on käsiteltävänä olevassa tapauksessa vaatinut päätöksen kumoamista siltä osin kuin sen 1 artiklassa todetaan, että suunnitelma ei sovellu yhteismarkkinoille. Kun väliintulijat toissijaisesti vaativat päätöksen kumoamista siltä osin kuin tätä toteamusta yhteismarkkinoille soveltumattomuudesta ei ole rajattu tukiin, joiden määrä on 100 000 euroa tai enemmän, ne eivät lisää uusia vaatimuksia kantajan esittämiin vaatimuksiin. Väliintulijoiden toissijaisilla vaatimuksilla pyritään nimittäin osittain tukemaan kantajan vaatimuksia työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdan mukaisesti, ja ne on siten tutkittava.

195 Kuten edellä on jo todettu, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännessä kohdassa ja työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdassa väliintulijalle myönnetään oikeus esittää itsenäisesti paitsi perusteluja myös oikeudellisia perusteita, siltä osin kuin niillä tuetaan jonkun asianosaisen vaatimuksia ja siltä osin kuin ne eivät ole täysin erilaisia kuin oikeusriidan taustalla olevat näkemykset, sellaisena kuin se on syntynyt kantajan ja vastaajan välillä, mikä muuten johtaisi riidan kohteen muuttumiseen.

196 Kantaja on käsiteltävänä olevassa tapauksessa vedonnut kanneperusteeseen, joka perustuu ennen kaikkea siihen, että suunnitelmassa kaavaillaan määrältään vähäisiä tukia, jotka eivät vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla eivätkä muuttaisi kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti (ks. edellä 81–90 kohta). Väliintulijat esittävät puolestaan oikeudellisen perusteen, joka perustuu vähämerkityksistä tukea koskevan säännön rikkomiseen.

197 Vähämerkityksistä tukea koskeva sääntö koskee kuitenkin EY 87 artiklan 1 kohdassa määrättyä edellytystä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttamisesta, ja sillä täsmennetään se tapa, jolla komissio tutkii tämän edellytyksen, eli kyseisellä säännöllä asetetaan periaate, jonka mukaan määrältään vähäisellä tuella ei ole merkittävää vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (edellä 29 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. komissio, tuomion 3 ja 25 kohta).

198 Väliintulijoiden esittämä oikeudellinen peruste liittyy siis oikeusriidan kohteeseen, ja se on näin ollen tutkittava.

199 Pääasian osalta on todettava, että vähämerkityksistä tukea koskeva sääntö ei sovellu maatalousalalla toimiville yrityksille myönnettyihin tukiin, kuten suuntaviivojen 2.3 kohdan toisessa alakohdassa ja 3.2.5 kohdan c alakohdan ensimmäisessä alakohdassa on todettu. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kuitenkin selvää, että

suunnitelmassa kaavaillaan tuen myöntämistä tällaisille yrityksille. Vetoaminen kyseisen säännön noudattamatta jättämiseen on näin ollen tehotonta (edellä 168 kohdassa mainittu asia Espanja v. komissio, tuomio 19.9.2002, 35 kohta ja edellä 102 kohdassa mainittu asia Kreikka v. komissio, tuomion 74 kohta).

200 Oikeudellinen peruste ja päätöksen osittaista kumoamista koskevat vaatimukset on näin ollen hylättävä.

201 Kanne on tämän johdosta hylättävä kokonaan.

Oikeudenkäyntikulut

202 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan voidaan määrätä, että muun väliintulijan kuin jäsenvaltion tai toimielimen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

203 Koska kantaja on hävinnyt käsiteltävänä olevan asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti, lukuun ottamatta niitä oikeudenkäyntikuluja, jotka komissiolle ovat aiheutuneet väliintulon johdosta. On myös päätettävä, että väliintulijat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä komissiolle väliintulon johdosta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, koska komissio on tätä vaatinut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Regione autonoma della Sardegna velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut alla 3 kohdassa mainittuja oikeudenkäyntikuluja lukuun ottamatta.**

3) **Confederazione italiana agricoltori della Sardegna, Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna ja Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan ne oikeudenkäyntikulut, jotka ovat aiheutuneet komissiolle väliintulon johdosta.**

Legal Tiili Meij

Vilaras Forwood

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä kesäkuuta 2005.

H. Jung H. Legal

kirjaaja laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja